

ELOFIZETES.

HÉLYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... .. 48 kor
Fél évre ... .. 24 kor
Egy negyed évre 12 kor
Egy óra ... .. 4 kor

Nyilttél közlemények
merráhangodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 262.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 261.

Arad, 1918.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Vasárnap, október 20.

Mai lapunk főbb közleményei:

- A tótok oklarcója a Házban.
- Szavazástól megfosztott tisztviselők.
- A németek kifizetik Belgiumot.
- Nem redukálják a vasuti forgalmat.
- Tisza sofförje a merényletéről.
- Ma enőkkent a spanyolbetegok száma.
- Négy évi börtön a konjunkturáért.
- Aradi orosa foglyok biztosítása.
- Wilson biztosítja Magyarországot integritását.

Biztosítsuk a határokat!

A magyar föld minden fának lelkét egy kérdés tölti be: országunk integritásának kérdése. Aggódo figyelemmel lessük feltűkerekedett ellenfelünk minden nyilatkozatát: a magyarság eleven létszámából, földjéből akar-e elvenni valamit? Az az érzésünk, hogy határainkat egyetlen felelős tényező sem akarja megsérteni, hogy Wilson elnök és az angol államférfiak a legerősebben meg vannak győződve Magyarország történelmi szükségességéről, arról, hogy nagy feladatot teljesít a román és szláv áradat között: a hullámtörő feladatát. A felelőtlen tényezők kiáltozásaitól ép oly kevéssé kell megijednünk, mint nyiltan bevallott rablási szándékaiktól.

Nem élünk azonban olyan időkben, hogy az óvatosság az előrelátás bölcsességét feleslegesnek tarthatnók. Határainkat ép úgy meg kell védenünk belső ellenségeinktől, mint a külsőktől. Mert evés közben jön meg az étvágy. A franciákkal és angolokkal megerősített szerbeknek valószínűleg nincs más törekvésük, mint hogy visszafoglalják a homi földjüket. Nem hinnők, hogy a mai viszonyok között nagyobb erő kifejtésre vállalkoznának. A Duna-vonalának stratégiai nehézségeivel tisztában vannak ök s jól tudják, hogy annak átlépése óriási áldozatokba kerülne, még akkor is, ha elegendő katonai erővel rendelkeznének.

Tervekről azonban, a dolgok természeténél fogva, semmi bizonyosat nem tudunk. A délvidék mindenesetre nyugtalan s noha e nyugtalanságnak komoly alapja nincs, a kormányának és a hadvezetőségnek számot kell vetni ezzel. A mai viszonyok között az illetékes tényezőknek mindenek felett való kötelessége az, hogy a délvidéket, vagy Erdély délkeleti határát meglepetés ne érje. A mostani helyzetben ez hasonlíthatatlanul nagyobb veszedelemmel járna, mint bármikor. Pedig még élénken előttiünk vannak az erdélyi fejtelten menekülésnek borzalmas képei s ha ezekre gondolunk, nem tudjuk eléggé inteni a kormányt s figyelmeztetni hadvezetőségünket, hogy a déli és délkeleti határok védelméről idejekorán és teljes erővel gondoskodják. Meg vagyunk győződve, hogy ez így is lesz s a közeledő tél nem fogja jeges, havas esőjével verni az otthonukból kiűzött, békéért sóhajtozó magyar állampolgárokat. Te

hát, ami katonaságunk van, azt a veszélyeztetett határokra!

Ez az intézkedés megfogja nyugtatni a délvidék népét, mely már a veszély gondolatától is retteg. Noha, ismételjük, nem hiszünk a szerbek támadó szándékában, azért legyünk óvatosak és mindenre készek!

De ne csak a hadvezetőség, a diplomácia is tegye meg kötelességét. A béke előmunkálatnak jelenlegi stádiumában szót kérhet már

o rég hallgató testület és segítségére siethet a katonai intézkedéseknek. Ellenségeink ép úgy meg vannak győződve a felesleges vérontás szükségtelességéről, mint mi s mert Wilson szándékáról is van annyi előzetes tudomásuk, mint nekünk: nem lesz nehéz a határbiztosítás vértelen munkája. Nem kell egyéb hozzá, csak gyorsaság s a régi cöfos diplomáciai hagyományok félredobása.

Wilsonnak két jegyzéke van a monarchiához.

Elkészült a német válasz.

Clemenceau nem gondol revache-ra.

Hágából jelentik: Semleges diplomáciai körökben azt a körülményt, hogy Wilson csak a német válasz megérkezése után fogja elküldeni a jegyzéket Ausztria-Magyarországnak, úgy magyarázzák, hogy az elnöknek kétféle jegyzéke van a monarchia számára. Az egyik arra az eshetőségre, ha Németországgal tisztába jött az entente, a másik pedig arra az eshetőségre, hogyha a berlini kormány visszautasítja Wilson feltételeit.

Bécsből jelentik: Itteni diplomáciai helyen közlik, hogy a német válaszjegyzék már elkészült. Ezt a válaszjegyzéket hir szerint Németország ma el is küldte. A baloldali pártok sajtóorgánumai komolyan figyelmeztetik a kormányt, ne huzza sokáig a válaszadást. Első sorban a szövetségesek megatartására hívják fel a figyelmet. Törökország — írják egyes lapok — annyira fenyegetett helyzetben van, hogy ott számítani kell a váratlan események bekövetkezésére. Ausztria-Magyarországon szintén szörítják a kormányt a gyors béke megkötésére. Maga Tisza István gróf, is, aki már egy elvesztett háborúról beszél, úgy vélekedik, hogy nem szabad a Wilsonnal való megegyezés idejét nagyon kitolni. A baloldali pártok egyéb lapjai a válaszjegyzék elhuzását azzal magyarázzák, hogy legutóbb olyan hírek érkeztek, melyek a válaszjegyzék új szövegezését tették szükségessé.

Bécsből jelentik: Kopenhágai távirat szerint az amerikai újságok azt jelentik, hogy Wilson abban az esetben, ha az entente kormányok, különösen Franciaország az ismert 14 pont alapján vonakodna a központi hatalmakkal békét kötni, késznek nyilatkozik arra, hogy a központi hatalmakkal külön békét kössön. Azután az amerikai csapatokat haladéktalanul hazarendeli Franciaországból. A megállapodás értelmében Wilsonnak erre a lépésre is joga van.

Párisból jelentik a Havas-ügynökség: A kamara terme és a karzat zsufolásig megtelt. Valamennyi miniszter megjelent az ülésen. Deschanel elnök nyitotta meg az ülést és beszédében élénk, egyre megújuló tetszés közepette jelentette

Be Lille, Donays, Ostende, Brügge felszabadítását és kifejezést adott annak a reményének, hogy Franciaországot, Belgiumot és Elzász-Lotharingiát hamarosan el fogja hagyni az utolsó német katona is.

Ezután Clemenceau miniszterelnök emelkedett szólásra és a kamara élénk tetszése között ezeket mondotta:

— A csata tovább tart. A kamara elnöke közölte önökkel Douays, Lille, Ostende és Brügge felszabadítását. Ebben a pillanatban, amikor az illésterembe léptem, táviratot kaptam, melyben közlik velem Roubaix és Tourcoing felszabadítását.

A képviselők felemelkedtek helyükről és élénk tetszésüknek adtak kifejezést. Clemenceau így folytatta: A győzelem a legnagyobb reménységgel nyilt meg számunkra. A mi kötelességünk gondoskodni róla, hogy az a remény, amelyért a franciák legjobbjainak vére omlott, a kormány, a kamara és az egész francia nép által megvalósíttassék. Mi jogainkért küzdöttünk. Mi összes jogainkat akarjuk és biztosítását annak, hogy a barbárság nem tér többé vissza földünkre. Ebből a magunk részéről nem csinálunk revanchesot a multak szorongatásaiért, az a jog a szabadság, amely, a mi katonáinknak személye útján éppen most tiport a földre minden zsarnokságra. Hogy mit csinálunk ezzel a joggal, hogy rövidesen fejzzem ki magamat, mindenekeelőtt az egész francia élet újból való megalapozását minden téren. Azontul pedig szükséges, hogy Franciaország felszabadítása ezuttal az egész emberiség felszabadítása legyen. (Hosszantartó élénk tetszés.)

A Kamara elhatározta, hogy mindkét beszédet pfakátirozzák.

Zürichből jelentik: A londoni Nation közli Deschanelnek a francia kamara elnökének nyilatkozatát, melyben kijelenti, hogy fegyverszünetet Németország, Ausztria-Magyarország és Törökország kapitulálása előtt nem köthetnek.

Berlinből jelentik: *Harden* Miksa, a *Zukunft* világhírű szerkesztője a filharmonia csarnokában óriási közönség előtt tegnap tartotta meg második előadását. *Miksa* herceg kancellárjáról így nyilatkozott:

— Boldogok lehetnénk, ha Németországnak még három ilyen kaliberű hercege lenne. *Miksa* bádeni herceg a birodalmi gyűlésen a többség, tehát a német nemzet többsége nevében beszélt és fontos dolog, hogy ebben a végzetes órában az összes, tehát a birodalmi tényezők akarata is képviselte. *Az elkövetkezendő béke a legjobb, amit esztendőnk óta ettől a háborútól várhattunk.* Ez nem jelentheti Németország végét, minthogy el sem pusztítható Németország és nem is jelenti, hogy az ország meghajlik a győzők akarata előtt, hanem azt, hogy alávetettük magunkat egy eszmének, mely az emberiség közakarata lesz. Vége a militarizmusnak, hazánk megérett a nemzetek szövetsége eszméjének számára, amelyre éppen legmagasabb szellemeink minden időben törekedtek. *Az eddigi Isten kegyelméből való császár a német nép akarataiból való császár lett.*

Berlinből jelentik: A többség köréből az a kezdeményezés indult ki, hogy az új miniszterek menjenek ki a nyugati frontra és nyíltan ismertessék meg ott a csapatokkal a bel- és külpolitikai helyzet tiszta képét. Ezt a kezdeményezést a sajtó élénk helyesléssel fogadta.

Berlinből jelentik: A párisi *Temps* jelenté Londonból: Franciaország azt a gazdasági szerződést, melyet Angliával kötött, felmondta.

Berlinből jelentik: A *Wilsonnak* szóló német válasz-jegyzék szövegét teljesen megállapították és ma fogják közölni a szövetség tanács külügyi bizottságával és birodalmi gyűlést pártok vezérével.

Berlinből jelentik: A birodalmi gyűlés keddre összehívott ülésének napirendjén a szövetség tanács által elhatározott és a már ismeretes alkotmány-módosítások lesznek.

Berlinből jelentik: A *Vossische Zeitung* jelentése szerint az országgyűlés tagjai a lengyelek és a szociáldemokraták kivételével együtt nyilatkozatot írognak betérjeszteni a képviselőház plenáris gyűlésén, amelyben ünnepeles formában kinyilatkoztatják Oroszország keleti tartományainak oszthatatlanságát.

VÁROS ÉS MEGYE.

Polgári iskolai tanárok kérése. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottságának 1918. évi október hó 23-ik napján d. u. 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak folytatolagos sorrendje: A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszterium megkeresése az aradi ágostai evangélikus egyháznak nyújtandó államszegélye tárgyában. Az Arad városi árvaház felügyelőbizottságának előterjesztése Nagy Róza árvaleányának a háziiparban való kiképezéséhez való hozzájárulás tárgyában. Tanács előterjesztése az 1917. évi ruhaszegélyre vonatkozó elszámolás tárgyában. Községi polgári iskolai tanárok kérése beszerzési előleg kitalványozása iránt.

TOBB, MINT SZÁZ apróhirdetés olvasható az Aradi Közlöny vasárnapi számában: **Vevők—eladók, alkalmazottat keresők és alkalmazottak egymásra találnak az Aradi Közlöny apróhirdetési útján.**

Ma csökkent a spanyol-betegek száma. (Arad- és Hunyadvármegyében terjed a járvány.)

A spanyol-megbetegedések száma dr. *Tisch* Mór tiszti főorvos szerint stagnál. A tiszti orvosok ma egyetlen újabb esetet sem jelentettek be, amiből az következtethető, hogy a járvány nem növekedett. A városi főorvos egyébként felhívást intézett az összes aradi orvosokhoz, hogy minden újabb megbetegedést jelentsenek be az orvosi hivatalnak, hogy az orvosi hivatal és a közönség is tájékozódást szerezzen. *Varjassy* Lajos polgármester ma adta ki rendeletét, amelyben elrendeli az összes aradi iskoláknak október hó 28-ig bezárólag történő bezárását.

(öt százaléka beteg a munkáspénztárnál.)

Az aradi kerületi munkásbiztosító és betegsegélyező pénztár tizezer tagja közül körülbelül ötszáz betegedett meg spanyol-betegségben, tehát a bejelentett tagoknak öt százaléka. A mai táppénz kifizetési napon ennyi spanyol-megbetegedést jelentettek be. Ebben a számban nincsenek benne a munkáspénztári tagok hozzátartozói, mert ezekről a pénztár nem vezet kimutatást. Az elmúlt héten a pénztár tagjai közül ketten haltak meg, ezen a héten egyetlen haláleset sem fordult elő, ami nem zárja ki, hogy a pénztári tagok hozzátartozói közül nem haltak meg. A pénztár orvosainak helyzetén a mai napon segített a polgármester. Elrendelte ugyanis, hogy a városháza keleti oldalán délelőtt négy és délután négy kocsit álljon a pénztári orvosok rendelkezésére.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa beszélt *Lordnt* József pénztári igazgatóval, aki a következő megszívlelendő dolgokat mondotta:

— A hatóságnak az eddigi intézkedéseken kívül még sok teendője volna. Mindenek előtt mozgalmat kellene indítania, hogy a katonai szolgálatot teljesítő aradi orvosokat Aradra helyezték és hogy az Aradon katonai szolgálatot teljesítő katoná-orvosok engedélyt kapjanak a járvány idején magán-prakszis folytatására. Ezenkívül gondoskodnia kellene a hatóságnak arról is, hogy 2—3 kórház kizárólag a spanyol-betegek rendelkezésére álljon, mert a járvány tovaterjedésének megakadályozására a leghatásosabb eszköz a teljes elkülönítés. Tanácskoztam a pénztár orvosával a munkások ama kérelme dolgában, hogy bort kapjanak. Az orvosok a bort károsnak tartják. Legfeljebb csak szivgyengesség esetén hasznos szer, de ilyen esetben az orvosok sokkal hatékonyabb gyógyszereket rendelhetnek.

Beszéltünk *Hecht* Arnold dr. tb. főorvossal, akinek legtöbb betege volt a belső város területén. A főorvos azt mondta, hogy a mai napon a járványos megbetegedések csökkenését kell megállapítania. Míg eddig naponta 35—40 újabb esetet vizsgált meg, addig ma mindössze 16 újabb beteget látogatott meg.

(Dühöng a járvány a vidéken.)

Mindezeideig csak elvétve érkeztek hírek arról, hogy a vidéken milyen mértékben dühöng a spanyol-nátha. A munkáspénztártól azt az értesítést kaptuk, hogy *Magyarpécskán* nagy számban betegedtek meg spanyol-náthában. A halálesetek is nagyon gyakoriak. Az elmúlt vasárnapon, amikor a pénztár egyik tisztviselője *Magyarpécskán* tartózkodott, nyolc spanyol-náthában elhunyt férfit és asszonyt temettek.

Aradszentmártonban az összes iskolákat bezárták, mert a hővendékek 31,8 százaléka spanyol-beteg. Eddig huszan haltak meg spanyol-betegségben. Az esetek között igen sok a súlyos. *Kugler* György tekintélyes birtokos szintén igen súlyos beteg.

Hunyadvármegyében is nagy mértékű öltött a járvány, különösen *Déván* a csángótelepen, ahol feltűnően sok a betegek száma. Alig van ház, amelyben nem volna beteg. Így például *Kásler* Ferenc csángó-gazda ötödmagával fekszik betegen, legkisebb gyermeke néhány nappal ezelőtt meg is halt. A megyei közoktatásban naponta 6—8 spanyol-beteg hal meg. Nagymértékben terjed a járvány a katonaság között. Hozzávetőleges becslés szerint Hunyadvármegyében a spanyol-betegek száma *háromezer*. A halottak száma eddig körülbelül *hetven*. Különösen a megye városaiban, *Déván*, *Piskin*, *Szászvároson* és *Vajdahunyadon* pusztít és terjed ijesztő arányban az új veszedelem. A hunyadvármegyék mindent elkövetnek, hogy a járvány terjedését meggátolják.

Hétszáz ezer korona fizetés javításra

— A városi tisztviselők illetményeinek tetemes emelése. —

Arad város törvényhatóságának pénzügyi bizottsága ma délután tárgyalta a városi tisztviselők és alkalmazottak fizetésrendezésének nagyfontosságú kérdését. Meg kell állapítanunk, hogy a bizottság nagyon megnyugtató szociális érzéssel és a tisztviselők sorsa iránt való meleg érdeklődéssel tett tanúságot az ülés lefolyása alatt, amit egyébként a hozott határozat is — amely nagyban segíteni fog a tisztviselők helyzetén — élénken bizonyít.

Az ülésen *Zubor* Andor városi tanácsos ismertette *Hank* Albert dr. városi helyettes főszámvévi fizetésrendezési tervezetét. A tervezet kiemeli, hogy miután a viszonyok folytán más elfogadható kulcs a fizetésrendezés elintézésénél nem akadt, a város kénytelen azt a kulcsot alapul venni, amellyel eddig az állam igyekezett segíteni az anyagi gondokkal küzdő tisztviselők helyzetén. A tervezet a kisebb fizetési osztályok és alkalmazottakra van különös tekintettel, akikre a megélhetés gondjai aránytalanul nagy súlyt helyeznek.

Zubor tanácsos által előterjesztett javaslat szerint az összes alkalmazottak, beleértve a műszaki alkalmazottakat és a városi tanácsot is, 1919. január hó 1-től kezdve a várostól háborús pótlék címen a nyugdíjba való beszámítás mellett olyan összeget kapnak, amilyen az eddig az államtól kapott háborus segély összege volt. Ebből le fogják vonni az 1917-ben már megszavazott helyi városi pótlék összegeket és az eddig egyes személyeknek adott személyi pótlékeket. Ez az összeg a városnak 700,000 koronával való megterhelését jelenti.

Amint ismeretes, az állam eddig a városi tisztviselőknek törzsfizetésüknek 50—100 százalékát adta háborus segélyként. A legkisebb fizetési osztályban levő tisztviselőknek 100 százalékát, amely a legnagyobb fizetési osztályig a meghatározott arányban 50 százalékig lecsökkent. Most az állam által ilyenformán adott háborus segélyen kívül, a város is ehhez hasonló háborus segélyt ad tisztviselőinek.

A bizottság ülésén a napidijasok fizetésének rendezése is szóba került és úgy határozott, hogy a napidijasok napidiját két koronával felemeli.

Szathmáry János törvényhatósági bizottsági tag javaslatára a bizottság kimondotta, hogy a jelen fizetésrendezés csak ideiglenesnek tekintendő, amely nem zárja ki a viszonyok konszolidálódása után szükségessé válható fizetésrendezés jogosultságát.

Az ülés végén *Zubor* Andor városi tanácsos a városi alkalmazottak nevében köszönetét fejezte ki a bizottságnak a fizetések újbóli felemeléséért.

A tótok deklarációja a Házban.

(A kiscgazdák követelik a különbékét.)

A képviselőház mai ülésén valamivel csendesebben folytatták a vitát. Ma a kiscgazdapárt nyilatkozata hangzott el, majd Juriga Nándor a tót hecc-káplán ismételte meg régi frázisait, amelyek kisebb vihart idéztek elő.

(Napirend előtt.)

Féltizenegy után nyitotta meg Simonsits Elemér elnök az ülést.

Napirend előtt Novák János kiscgazdapárti szólt fel személyes kérdésben. Mi kiscgazdák — ugymond — kevesen vagyunk itt, de annál többben vagyunk az országban. Éppen ezért rossz néven veszem, hogy Tisza István tegnapelőtt, mikor én valamit közbeszóltam a beszédébe, rám szólt: Fogja be a száját! Van annyi jogom, mint bármely más képviselőnek.

Tisza István gróf: Mindenekelőtt megállapítani kívánom, hogy egy jöttával sem arrogálok több jogot magamnak, mint bárki más.

Kun Béla: Nem is lehet!

Tisza István gróf: Ugy van, nem is lehet. Azt a tényt, hogy én Novák János képviselő urnak azt mondtam, hogy fogja be a száját, beismerem és nagyon sajnálom, mert én ilyen modorban sem a Házban, sem a Házon kívül nem szoktam beszélni. Egyszer elszóltam magam.

Juriga Nándor: Eljárt a szája!

Tisza István gróf: Elszóltam magam, mert a képviselő ur hangosan és ismételtel beszélt az én beszédem alatt, ezért elvesztettem figyelmemet, amit ismételtel sajnálók és kérem ezt a kiszólásomat meg nem történtnek tekinteni.

Novák János: Azzal a hozzáadással, hogy máskor az ilyen elszólások udvariasok lesznek.

(A vita folytatása.)

Az elnök: Kérdezi a Házat, hogy megokolja-e most Károlyi Mihály indítványát, vagy pedig előbb folytassák a vitát a miniszterelnök bejelentéséről.

Károlyi Mihály gróf: Igazságosnak és méltányosnak, sőt a megállapodáshoz hűnek azt ajánlom, hogy előbb a pártok szóinkai szólhasanak hozzá a miniszterelnök bejelentéséhez, hogy csak azután kerüljön sor indítványom megokolására.

A Ház így határozott.

Szabó István (kiscgazdapárti): Ez a képviselőház idejét multá és a jövő választás oly óriási számban.

Fernbach Péter: A munkapárt el fog tűnni!

Szabó István: Azt én nem mondom, de a számarányok meg fognak változni, sokkal több párt lesz, bejönnek a szocialisták, egységes kormánypárti többség nem is fog kikerülni. Több lesznek a kiscgazdák is. A románoknak ahát felelni, sajnálja, hogy nincsenek itt.

Novák István (Juriga felé): Csak a szlovák van itt.

Muzsa Gyula: Az nem számít, mert sem nem pap, sem nem képviselő.

Juriga Nándor: Annyit mindig számítok, mint te.

Szabó István: A románoknak nincs igazuk, amikor nemzetiségi sérelmekről panaszkodnak. A magyarok épp úgy érzik az elnyomatást, mint a románok. A szolgabíráknak olyan kandidálási joguk van, hogy a magyarok sem választhatnak hozzá szabadon sem lelkész, sem jegyzőt. A magyarok és a nemzetiségek között nincs különbség.

Juriga Nándor: Majd mindjárt felelek erre.

(A háborút a németek veszítették el.)

Szabó István: Ha valaki arról panaszkodik, hogy a magyarok erőszakkal magyarosították, csak nézze meg, hogy hány magyar nyelvű román van itt, aki egy szót sem tud magyarul és hány magyar ember van, akinek román a neve. Azt lehet mondani, hogy a románok románosították a magyarokat.

A hadseregről szólva megemlíti, hogy a csehek hihetetlenül viselkedtek a magyar kiscgazdák szemében. A parlamentnek feltétlenül meg kell

adni az ellenőrzési jogot és betekintést kell juttatni a hadsereg belső ügyeibe.

Fényes László: Nem kell hadsereg!

Szabó István: Megtörtént az is, hogy a mikor az olasz előrenyomulásnál a cseh és idegen tisztek a szegény magyar bakánál egy tyukot találtak, azt a cseh idegen tisztek könyörtelenül agyonlőtték, holott előfordult, hogy a tisztek is szabadon zsákmányoltak.

Nem tartja szerencsésnek Tiszának azt a kijelentését, hogy a háborút elvesztettük. A háború ugyanis nem mi, hanem a németek vesztették el. Ugy látja, hogy azok, akik győztek, nem ellenségei a magyar nemzetnek. Mi a mi ellenségeinket legyőztük. Nekünk a békekötésig azonban helyt kell állni és minden erőnkkel védenünk kell halálainkat.

(A különbéke.)

Szabó István: Ami a különbékét illeti, jobban szeretném az általános békét, de ha Magyarország olyan helyzetbe kerülne, hogy a különbéke biztosítaná területi integritását, akkor haladéktalanul meg kell azt kötni. (Helyeslés a szélsőbaloldalon.) Nincs igaza Tisza István grófnak abban sem, hogy ez az ország demokratizálódott. A népkormányzatot egészen más alapra kell fektetni. A földművelésügyi miniszter helytelen földbirtok politikát követ. A földbirtok reformot kellene megvalósítani. Néhány soros törvényjavaslatot kellene beadni, amely az államnak birtokelővételi jogot ad. Földet kell adni a rokkantaknak, hadiözvegyeknek és hadiárvaiknak. A nagybirtok egy részét ki kell sajátítani és helyébe értékpapírt kell adni a birtokosnak. A béke azonban mindennél fontosabb. A kiscgazdák ebben a kérdésben mindenkit támogatnak, még a szocialistákat is. Határozati javaslatokat terjeszt be, melyben pártja nevében kívánja Magyarországot teljes függetlenségét, önálló külügyminiszterrel, aki nyomban kezdje meg a béketárgyalásokat, mert az a szövetség, melyet Németország az egyseges Ausztriával és Magyarországgal kötött Ausztria átalakulása következtében megszünt.

Kun Béla: Különbékét kell kötni!

Sümegei Vilmos: Eljen a különbéke!

Szabó István: Kívánja, hogy az élelmiszereket ne szállítsák ki többé az országból és szüntessék meg a rekvirálásokat.

(A szlovák nemzeti tanács nyilatkozata.)

Juriga Nándor: Tiltakozik az ellen, hogy vele szemben még miniszteri padokról is olyan agresszív hangot használjanak, mint tegnap. Most végső cél nem lehet az, hogy egy isten kegyelméből való ember előtt annak egyetlen intése, emberek milliói térdre boruljanak.

Elnök figyelmezteti Jurigát, hogy ilyen gyűlölködő hangot ne használjon.

Juriga Nándor: Felolvassa a magyarországi szlovák nemzeti tanácsnak nyilatkozatát, amely a következő:

Követeljük az öntendelkezési jogot a néptörzseknek, hogy saját külön állami közösséget alakíthassanak saját területükön. Nem ismerjük el a parlament jogosságát arra, hogy a szlovák nemzet nevében beszéljen. Azt kívánjuk, hogy a békekongresszuson a szlovák nemzet érdekeit saját képviselői védjék meg.

Ezután tót nyelven egy költeményt kezd el olvasni.

Elnök figyelmezteti, hogy lehetőleg tartózkodjék a tót nyelv használatától. Erre nagy zaj tör ki. Juriga a zaj elültével ismét tótul kezd idézni. Most már általános lesz a lármá. Juriga konstataja, hogy nem engedték anyanyelvén beszélni, amilyen kétségtelenül joga van.

Ezután a vitát bezárták. Az elnök javasolja, hogy a legközelebbi ülés napirendjére a mai napirend többi pontját tűznék ki és a budgetjavaslatot. Javasolja, hogy a budgetjavaslat vitája első napon tíz óra, a többi napon nyolc óra legyen. A Ház így határoz.

A legközelebbi ülés kedden lesz kettő órai

kezdettel. Napirendjén Károlyi és Ráth Endre javaslatának indokolása és a felettük való határozathozatal, továbbá Apponyi javaslata külügyi és honvédelmi bizottság alakítása tárgyában végül a budgetprovizórium lesz.

Az ülés vége két órakor lesz.

Tisza sofförje a merényletről.

(Bokor László nem politizál.)

Budapestről jelentik: Egy hírlapíró felkereste Bokor Lászlót, Tisza István híres sofförjét, aki megmentette a volt miniszterelnök életét. A parlament négyes számú kapuja előtt ácsorgó autók között volt a sofför, aki éppen a kapuból jött ki, az autohoz tartott. Középtermetű ember, katonaruhában van, közlegény a második honvédhuszárezredben, amit a sapkáján levő jel is elárul. Külsője nem szimpatikus, valami rideg, csunya katonavonás van szája szögletében, a fekete, angolosra nyírott bajusz mellett, amint a kérdésre kissé henegegösen mondja:

— Nem nyilatkozom.

Hosszas kapacitálás után végre mégis hajlandó volt beszélni:

— Éppen kinyitottam a kocsi ajtaját, mikor láttam az öreget jönni, hogy beszállhasson. Ebben a minutumban egy izgatott sovány gyereket vettem észre, aki az auto körül ólalkodott. Pillanatig figyeltem, majd észrevettem, hogy revolvért ránt elő. Közvetlenül mellettem állott ekkor és én kicsaptam kezéből a revolvért. Pofonvágtam és egész a gázlámpáig pofoztam a gyereket. Entyi az egész. Így kellett tennem s igazán csak a kötelességemet teljesítettem, a kötelességem volt ez, úgy mint embertársal, úgy mint főnökömmel s úgyis mint ezredeseimmel szemben. Tisza a kettes honvéd huszárezred ezredese, együtt szolgáltunk, egy ezredben.

Tisza megköszönte a sofför életmentő cselekedetét.

— „Köszönöm Bokor” — mondta a gróf — s több szó nem is esett köztünk a dologról, felelte a sofför.

Elmondta, hogy Tiszának hat éve a sofförje. Mielőtt Tiszánál volt alkalmazásban, három évig báró Kardisonvi Andornál szolgált, négy évig pedig Guttman báró gépkocsijának vezetője volt. Összes főnökkel közül legjobban Tiszát szereti.

— Tisza miniszterelnök volt — mondja. — Mint miniszterelnöknek is sofförje voltam, erre azt hiszem csak büszke lehetek és szeretnelem érte az öreget.

Arra a kérdésre, hogy milyen párt, milyen politikai meggyőződése van és elítéli-e a szocialistákat, kissé furcsán nézett, azután így felelt:

— Politikai meggyőződés? Istenem, hát lehet nekem politikai meggyőződésem egyáltalán? Olyan vagyok és úgy érzek, mint a főnököm.

Arra vonatkozólag, hogy elítéli-e a szocialistákat, nem akart válaszolni. Valamint arra sem, hogy családos-e. Ez utóbbi kérdésre azért nem adott feleletet, mert — mint mondta — „nem akarja, hogy nőismerősei az újság útján megtudják családi állapotát.”

Ezzel véget is ért a beszélgetés a sofförrel. A képviselőház kapuja alól csendetést lehetett hallani, a sofför megijedt, azt hitte, vége az ülésnek. Bokor e pillanatban megszünt közlekeny lenni és odaállt az auto mellé.

MŰVÉSZET.

HETI MŰSOR:

Október 20-án d. n. 3½ órakor *Névtelen asszony*. Este 7½ órakor *Pacsirta* B) bérletben.

21-én: *Csárdáskirálynő* operett, Miklóssy Irma feléptével. C) bérlet.

22-én: *Testőr*. A) bérlet.

23-án: *Féltékenység*. Új szereposztással B) bérlet.

24-én: C) bérlet. 25-én A) bérlet. 26-án B) bérlet. *Édes öregem* operett. Utána *Bajazók* opera: Pardy Armand vendég felléptével.

26-án: D. n. fél 4 órakor *Hotel Imperiál*.

27-én: D. n. fél órakor *Tiszavirág* operett 3 felvonásban.

27-én: Este fél 8 órakor C) bérlet. *Mágus Miska*.

A MODERN SZÍNHÁZ MŰSORA:

Szombaton, október 26-án: *Nöstény ördög*, színjáték.

Vasárnap, október 27-én délután mérsékelt helyárrakkal: *Az ördög*, vigjáték.

Vasárnap, október 27-én este: *Benn az erdőn*, színmű.

* **Ritta Sachetto táncestélye.** Ritta Sachetto világhírét nem táncai alapozták meg. — Mint filmdiva lett világhírű. Ezt a hírességet kamatoztatta aztán, mint táncosnő. Kétségtelen, hogy mint ilyen is az elsők közé tartozik. Nincs meg benne az Szadora Duncan merészsege, a Miss Maud Allan exotikus bája, az Anna Parolowna kecsessége, de van benne ötlet, találékonyság és eredetiség. Főereje a zene misztikus hangulatainak a test vonalaival való megrajzolása. Bámulatatos ahogya egy Schubertet, vagy egy Chopin melódiát testének ritmikusán változó konturjaival lekottáz. Ujában azonban mintha kissé vesztett volna frissességéből. A közönség szépen megtöltötte a kulturpalota nagytermét s tapsoló kedvvel üdvözölte a híres vendéget.

* **A Gellinek hangverseny főpróbája** pénteken délután tartatott meg és minden tekintetben oly fényesen sikerült, hogy nagy várakozással nézhetünk a ma délután 5 órakor megtartandó hangverseny elé. Jegyek még ma d. e. ½11 és ½12 óra között és délután ½4 órától kaphatók a kulturpalotában.

* **A Modern Színház megnyitása.** A spanyol járvány miatt egy heti halasztást szenved a Modern Színház kapunyitása. Október 26-án, szombaton ugyanazzal a műsorral kezdi meg a Modern Színház folytatólagos előadásainak sorozatát, amelyet erre a hétre tűzött ki. Szombaton, október 26-án „A nöstény ördög”, vasárnap 27-én délután „Az ördög”, este „Benn az erdőn” kerül színre. Jegyeket hétfőtől lehet váltani a Modern Színház pénztáránál. A megváltott jegyek a jövő heti előadásokra érvényesek.

* **A színházi iroda hírei.** Vasárnap délután fél 4 órakor *Névtelen asszony* kerül színre. Főbb szerepekben Csige Böske, Bánhazy, Kertész, Várnay, Ungvári, Matolcsi, Faludy, R. Tóth, Gyöző, Lenkey, Forgácsal. Hétfőn *Csárdás királynő* nagy operette 3 felvonásban új szereplővel, Miklóssy Irmával stázi szerepében kerül színre. A többi főbb szerepeket Várnay, Benkőné, R. Tóth, Gyöző, Horváth Mici, Lugossy, Barics, Lenkey játsszák.

* **A Telmányi—Vas hangversenyt** e hó 25-én tartja meg a Filharmónia-egyesület. — Már most igen nagy érdeklődés előzi meg ezt a hangversenyt, mely az első komoly és magas színű hangverseny ebben a szezonban. A két európai híru művész mielőtt külföldi turnéikra elindulnának, elbucuszának az aradi közönségtől, mely mindig megértéssel kísérte őket művészi pályájukon. Tekintettel arra, hogy a hangverseny jövedelme az aradi Vörös Kereszt egylet, felülfizetéseket köszönettel fogad az egyesület. Jegyek még korlátolt számban válthatók Scherhagnál.

* **A Filharmónia énekkara** hétfőn este tartja első összejevetelét, melyen a próbák pontos idejét fogják megállapítani. Az elnökség ezután kéri a tagokat, hogy este 6 órakor pontosan megjelenni szíveskedjenek.

* **A Kölcsey-Egyesület felolvasása** szenzációs irodalmi esemény lesz. Csengeri János, a kiváló előadó egyetemi tanár Sophokles Elektrájának fordítását megfelelő magyarázatokkal fogja ismertetni. Az előadás szerdán délután 5 órakor lesz a kulturpalotában. A tagsági jegyek érvényesek.

A déli határ védelme.

(Összeütközések a Moravánál.)

Bécsből jelentik: A bolgár front összeomlása után az entente-csapatok és Szerbia tudvalevőleg erős tempóban törtek előre. Mint illetékes helyről közlik, az ellenség előrenyomulása lassabbá lett és ellenségeink ellenyomása nagy mértékben csökkent. *Egyre nagyobb erők veszik fel a harcot az entente csapatok ellen, úgy, hogy déli határterületeink mindenképpen biztosítottak tekinthetők az ellenséges támadásokkal szemben.*

Budapest, október 19. (Hivatalos.) **Olasz harctér:** A hegyi arcvonal számos pontján igen élénk felderítő tevékenység. **Balkán harctér:** A nyugati Moravánál levő vonalaink előtt a szövetséges csapatok ismét harci érintkezésben állanak az ellenséggel. Alexináctól északra visszavertünk szerb támadásokat. Tovább keleten sikeres rohamcsapat vállalkozásokból foglyokat szállítottunk be. — *A vezérker főnöke.* (A miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Francia jelentés. Keleti harctér, október 16. Csapatunk folytatják előrenyomulásukat és elfoglalták Chatunt, Pirot-ot, Krusevác, Kursumljét és Novibazárt, valamint Ipas helységeket. Az ellenség visszavonult Mitrovica irányában. Géppuskákat és gabonakészleteket zsákmányoltunk.

Bécsből jelentik: *Dankl, báró Beck, dr. Mataja és dr. Langenlein* tegnap hosszabb megbeszélést folytattak Arz báró vezérkari főnökkel a katonai helyzet felől.

Négy évi börtön a konjunkturáért

(A csendőrmesterné üzletei.)

A háboru második évében, 1916-ban *Szalma Gerendi Györgyné*, a radnai csendőrsparrancsnokának felesége bor és pálinka kereskedéssel igyekezett kihasználni az akkori nagy-szerű konjunkturát. E célból felkereste *Weisz Sámuelné* ottani kereskedőnőt, akinek elmondta, hogy a környéken nagy ismeretségél fogva nagy mennyiségű bort és gyümölcs-pálinkát tud összevásárolni és kérte Weiszné, hogy társuljon vele ezekhez az üzletekhez. Weiszné belement az üzletbe és Szalmánéval együtt vásárolt is egy pár hektoliter pálinkát és bort.

Később nagyobb pénzüsségeket is adott át Weiszné az őrmester feleségének, hogy azzal a környéken különféle árukat vásároljon és ezekből az összegekből Szalmáné 12.000 koronával nem tudott leszámolni. Szalmáné hosszú ideig azzal hittegette megbizóját, hogy a tízenkétezer koronát a falvakban előlegül adta ki a megvásárolt italra. Az italokat azonban ezután, sem akarta leszállítani s miután a pénzzel nem számolt le, Weiszné feljelentette Szalmánét.

Több, mint két és fél éve folyik már ez a bűnügy, miután a tanúk közben a harctérre mentek s nem lehetett a vizsgálatot lefolytatni. Most végre abba a stádiumba jutott a per, hogy ma meglehetősen tartani a főtárgyalást. A tár-

gyaláson Szalmáné tagadta, hogy a rábizott pénzt elsikkasztotta és megmaradt annál az állításánál, hogy a 12.000 koronát kiadta előlegnek, hogy azonban kinek adta oda, arra nem emlékszik. A tanúk egybehangzóan rácsáfoltak Szalmáné előadására.

A törvényszék *Bittó József* táblabíró elnökölte alatt bűnösnek mondta ki a vádlottat kétrendbeli csalás és kétrendbeli sikkasztás büntetésében s ezért négy évi börtönre ítélte. A vádlott nő felebezett az ítélet ellen.

Nem redukálják a vasuti forgalmat.

(Bergh államvasuti főfelügyelő nyilatkozata.)

(Budapesti munkatársunktól.) Felkerestem ma Bergh Albert államvasuti főfelügyelőt, a Máv. menetrendi osztályának főnökét, akitől megkérdeztem, hogy a tél beálltával, a szénhiányra és a mozdonyhiányra való tekintettel nem következik-e be redukálás a vasutak forgalmánál.

E kérdésemre a főfelügyelő ur a következőket mondotta:

— Nem tudom, honnan került a lapokba a hír, hogy egyes gyorsvonatok beszüntetését tervbe vettük. Ilyen terv bennünket ezidőszent nem foglalkoztat. Éppen ellenkezőleg, a Máv. igazgatóságának az a szándéka, hogy a mai menetrendet minden áldozatok árán is fenntartja.

— Arról nem lehet szó, hogy új vonatokat helyezünk forgalomba, mert ez — bármennyire is indokoltá teszi az ilyen irányú kérélmeket, egyes vidékek fontos közgazdasági érdeke — a mai viszonyok között megtennünk nem lehet. Ma már nemcsak szénhiányról és mozdonyhiányról lehet beszélni, ma mindenben hiány van és így igazán nehezünkre esik a mai forgalomnak változás nélkül való fenntartása is. Ezt azonban fenn akarjuk tartani. Nem gondolunk e pillanatban a menetrend megváltoztatására és a vasuti forgalom redukálására, ilyen irányú tanácskozások nem is voltak és ha a legnagyobb megerőltetés mellett is lehetséges lesz, akkor egész télen át közlekednek azok a vonatok, amelyek ezidőszent közlekednek.

— Azért, mondom, hogy e pillanatban nem gondolunk a vasuti forgalom redukálására, mert hiszen tőlünk távol álló körülményekben is állhatnak be olyan változások, amelyek esetleg nem tehetik lehetővé e szándékunk megvalósítását. Ilyen körülmények azonban most még nem fognak fenn.

Megkértem ezután a főfelügyelő urat arra, nyilatkozzék előttem arról is, vajjon a háboru után mikorra várható a Máv. rendes, békeidőbeli forgalmának a helyreállítása.

— Erről bizony — mondotta Bergh Albert — ma még korai beszélni. Annyi bizonyos, hogy a régi forgalom nem fog visszaállni. A háboru alatt jöttünk rá arra, mennyire pazarlóak voltak a háboru előtt. Hiszen napirenden volt akkor, hogy az éjszakai vonatknál nem is egy fülke, hanem egy egész waggon állott az utasok rendelkezésére. Ha valaki aludni akart, akkor egy waggon minden fülkéjébe befeküldhetett. Ez az állapot soha többé nem fog visszatérni. Ilyen pazarlók többé nem leszünk.

— Nagyon sok időnek kell elmulnia addig, amíg a Máv. hiányait pótolni és szükségleteit beszerezni lehet. Csak ha ez a munka megkezdődik, akkor lehet szó a mai helyzet javításán, de ez a javulás semmi esetre sem lesz egyenlő a pazarlással. Többé nem közlekednek olyan vonatok, ahol minden waggonra egy-két utas jut.

Végül megkérdeztem még, hogy gondolkodnak-e már a Máv. igazgatóságánál a leszerelés folytán előálló teendőkről, e kérdésemre azonban a főfelügyelő ur adós maradt a válasszal.

Wilson biztosítja Magyarország integritását

(Nem kívánják a monarchia felzárabolását.)

Zürichből jelentik: A *Humanité* részletes beszámolót ad a francia szocialisták kongresszusáról. Cachet képviselő szövege tette Asztria-Magyarország felzárabolásának kérdéséről. Sem Anglia, sem Amerika nem akarja felzárabolni a monarchiát, nem kívánja ezt szónok sem, mert szükséges, hogy Európa közepén Németországtól keletre meg legyen a szükséges ellensúly.

Budapestről jelentik: A *Virradat* című lap mai számában közli, hogy Wilson elnök egy washingtoni távirat szerint hivatalos nyilatkozatot adott ki a magyar nemzet függetlenségének és önrendelkezésének elismeréséről. A nyilatkozat szövege a következő:

Ausztriának és Magyarországnak az Egyesült Államokban élő népei között legutóbb azt a hírt terjesztették, mintha Wilson elnök egyes népek rovására akarna a szlávoknak tett igazságos ígértét megvalósítani. Ez lehetetlen felfogás, mivel az elnök a világ összes népeinek igazságosságára törekszik és kijelenti, hogy az utóbbi időben többször tévesen aposztrofált magyar kérdésben ugyanazon szempontok vezérlik, s mint a többi népek, úgy

a magyar nép is teljes önrendelkezéssel állapíthatja meg demokratikus irá-

nyu jövőjét és a békeszerződésben valamennyi fél biztosítani fogja a magyar nemzet függetlenségét és önrendelkezését és történelmileg is elismerhető nemzeti határvonalának sértetlenségét.

A *Virradat* ugyanezen számában közli, hogy Wilson elnök október 12-én fogadta az amerikai magyarság deputációját és elfoglaltságára hivatkozva ezt a rövid kijelentést tette a küldöttség előtt:

— Amennyiben rajtam és szövetségeseimen mulik. Magyarországgal sem fog igazságtalanság történni. Hiszen a magyar kérdés megoldásában éppen a magyar népnek kívánjuk adni a legfontosabb szerepet. Meg vagyok győződve, hogy a magyar emigránsok már egy szebb hazába költözhetnek vissza és értékesíthetik azokat a tapasztalatokat, amelyeket Amerikában szereztek. A berni táviratok szerint Wilson eme kijelentései óriási örömet keltettek a magyarság körében. A magyar zászlókat újból kitiűzték a magyar egyesületek helyiségein és nincsen magyar Amerikában, aki ne járna háromszín kokárdával, amelynek közepén Wilson arcképét helyezik el.

Szavazástól megfosztott tisztviselők.

(A közigazgatási bizottság reformja.)

(Budapesti munkatársunktól.) Előző cikkemben már közöltem néhány érdekes intézkedést a városi törvény revíziójáról szóló törvényjavaslatnak, amelyről *Wekerle* Sándor miniszterelnök a képviselőház szerdai ülésén is megemlékezett. Tudósításaimban megbízható helyről szerzett információim alapján megírtam, hogy a városi adminisztráció nagyrésze a jövőben a közigazgatási bizottság ülésén bonyolódik le.

A közigazgatási bizottságnak az eddiginél lényegesen nagyobb hatásköre lesz, ámbar az összeállítása megmarad körülbelül a mainak. A bizottság elnöke a főispán, tagjai a polgármester, a polgármester-helyettes, a főjegyző, a tanácsnokok, az árvaszéki elnök, a főügyész és a főszámvevő. Ezenkívül tagjai még a közigazgatási bizottságnak a pénzügyigazgató, a tanfelügyelő, a királyi ügyészség vezetője, a törvényhatósági magyar királyi tiszti főorvos, az államépítészeti hivatal főnöke, az iparfelügyelő, a gazdasági felügyelőség és az erdőfelügyelőség vezetője. A képviselőtestület titkos szavazással annyi tagot választ kebeléből, ahány városi tisztviselő van a bizottságban. A közigazgatási bizottság tagjait hat évre választják, a tagok fele azonban három évenként kilép. Állami és városi tisztviselő a közigazgatási bizottság tagjának nem választható meg.

A tervezet szerint olyan kérdés tárgyalásánál, amely szorosan összefügg a városok autonómiájával, a közigazgatási bizottság a városi és állami tisztviselő tagjai — a főorvos kivételével — nem vehetnek részt. Csak a választott tagok választhatnak városi tisztviselőt, dönthetnek vagyoni jogi kérdésekben, szavazhatnak a képviselőtestület elé kerülő ügyek előkészítésénél és a polgármester határozatai ellen beadott felekezések tárgyában.

Kimondja a javaslat, hogy aki a közigazgatási bizottság ülésén három hónapon keresztül igazolatlanul elmaradt, azt a tagok sorából törölni kell, de törölni kell a tagok közül azt is, aki igazoltan bár, de egy éven keresztül az ülések nem jelenik meg.

A közigazgatási bizottságnak lesznek szakosztályai és alosztályai. Ilyenek a közigazgatási szakosztály, a gyámügyi szakosztály, közigazgatási szakosztály, adóügyi bizottság és fegyelmi választmány. Szakkérdésekben ezek a bizottságok döntenek és ezeknek a bizottságoknak az ülésén részt vehetnek olyanok is, akik elismert szakemberek, de nem tagjai a bizottságnak. E szakembereket — akiknek szavazati joguk nincs — a bizottság kéri fel a megjelenésre.

A közigazgatási bizottság havonként egy rendes ülést tart, de az elnök bármikor összehívhat rendkívüli ülést és ezt négy választott tag kívánságára az elnök köteles is összehívni.

A törvényjavaslat röviden csak annyit mond, hogy a közigazgatási bizottság hatáskörébe tartozik mind az a sok kérdés, amelyet a régi törvény a törvényhatósági bizottság hatáskörébe utalt, de ez a törvény nem soroz a képviselőtestület ügykörébe. Ebből az következik, hogy a közigazgatási bizottságnak igen jelentős hatásköre lesz — ha ugyan törvény lesz a javaslatból — és a törvényhatósági joggal felruházott városok legfontosabb kérdéseit végső fokon ezentúl itt tárgyalják le.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelembe nem veszi, büntetendő cselekményt követ el. —

Forrongás Bulgáriában.

(A tömeg megostromolja a bankokat.)

Pétérdzsről táviratozzák: A bolsevikiek hivatalos lapjának a *Pravdanak* értesülése szerint Bulgáriában a forradalmi köztársaság kikiáltása elkerülhetetlen. A párisi szerb követ közlése szerint két hét sem fog eltelni és Bulgáriában szovjet köztársaság lesz. A nép nincsen megelégedve a változással, melyet *Ferdinánd* király, lemondása hozott magával. A konstantinápolyi *Igdan* című lap szerint Bulgáriában megostromolják a bankokat, hogy kivegyék betétjeiket. A bank azonban csak a betétek értékének 10 százalékát fizeti vissza. A lakosság minden hadimilliómos ellen békétlenkedve és fenyegetve lépett fel, úgy, hogy ezek megriadva menekülnek Bulgáriából külföldre.

Berlinből jelentik: *Radoszlavov* volt bolgár miniszterelnök Berlinbe érkezett. Ideérkezett továbbá *Toncsseff* ezredes, aki a bolgár hadvezetőséget a német főhadiszálláson képviselte. Mindketten Kóburgba utaztak, ahol *Ferdinánd* volt bolgár cár közvetlen környezetében fognak tartózkodni. A berlini bolgár követség tagjainak a napokban ki fogják adni utlevelüket.

Hágából jelentik: A hivatalos bolgár távirati ügynökség jelentése szerint Bulgária már megkezdte az entente hadsereghez tartozó foglyok kiszolgáltatását és az első szállítmánya október 10-én kelt utra.

Aradi orosz foglyok biztosítása.

(Be kell iratni őket a betegsegélyző pénztárba.)

A Kereskedelmi miniszter még ebben az évben humanus rendeletet adott ki, amelyben elrendelte a nálunk levő orosz foglyok kötelező baleset-biztosítását. Az a rendelkezés már e hónap 2-án lépett hatályba. Az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár tulajdonosa a miniszter humanizmusán, amennyiben most elrendelte a nálunk alkalmazott orosz hadifoglyoknak betegség esetére szóló kötelező biztosítását.

Loránt József a pénztár igazgatója a következőket mondotta e nagyon fontos, a humanitás szempontjából tökéletesen lényeges, de a munkaadóknak tagadhatatlanul újabb anyagi megterhelését jelentő intézkedésről.

— A kereskedelemügyi miniszter rendeletében a balesetbiztosítási kötelezettséget a volt császári orosz birodalom nálunk foglalkoztatott honosaira, mint velünk immár hákében élő államok alattvalóira az 1907. évi XIX. t. c. 5. §-a alapján kiterjesztette. Ennélfogva ezen alkalmazottak f. évi október 2-től kezdődő hatályval baleset elleni biztosításra kötelezettek.

Minthogy a kereskedelemügyi miniszter ezen orosz honosoknak még teljesen meg nem szűnt hadifogoly jellegét nem találta akadálynak azoknak baleset elleni biztosítása tekintetében, kétségtelen, hogy ezeknek betegség elleni biztosítási kötelezettsége is fennáll, ugyanazon időtől kezdődően. Erre nézve a kereskedelemügyi miniszteri rendelet nem intézkedik ugyan, de az 1907. évi XIX. törvény cikk 5. §-ának imperatív rendelkezéséből fogva a helyföldi üzemekben alkalmazott külföldi honosok a betegség esetére való biztosítás tekintetében minden esetben egyenlő elbánás alá esnek a magyar honosokkal. Erre nézve tehát külön rendelet nem szükséges s az orosz honosok betegség esetére eddig csakis hadifogoly minőségük miatt nem estek biztosítási kötelezettség alá. A balesetbiztosítási kötelezettség kiterjesztése a törvény 5. §-a értelmében csakis kereskedelemügyi miniszteri rendelettel történhetik, ezért volt szükség külön miniszteri rendelkezésre.

Az aradi pénztár most köriratban szólítja fel a pénztár munkaadó tagjait, hogy a náluk foglalkoztatott orosz hadifoglyokat baleset és betegség esetére biztosítsák, illetve jelenték be.

HIREK.

Polónyi Géza külpolitikájának „irány- elvei.”

(A Magyarország teleplezése.)

Budapestről jelentik: A Magyarország ab-
ból az alkalomból, hogy Polónyi Géza, a Ház
egyik legutóbbi ülésén Lovdszy Mártonnak en-
tentebarát megnyilatkozása alkalmával ilyenek-
et kiabált: *Vád alá kell őt helyezni! Fel kell
akasztani az ilyeneket,* megírja, hogy 1911.
szeptember 23-án, amikor Polónyinak már meg-
kellett válnia az igazságügyi miniszteri tárcá-
tól és ezért gyűlölködött a bécsi Burgra, egy
hosszu emlékiratot fogalmazott meg Magyar-
ország siralmas helyzetéről és felkért egy fran-
cia lap budapesti levelezőjét, hogy továbbítsa
írásait a francia külügyminiszternek.

Ez a francia író átadta ezeket az iratokat
Bécsben St.-Aulairnak, aki akkor a távollévő
francia nagykövetet, Chroziert helyettesítette.
A nagykövetség Polónyi iratát diplomáciai
kurirral tényleg kiküldte Párisba, ahol ez az
irat még ma is a *Hungarica* ügycsomó között
fekszik.

Polónyi Géza százmillió arany frankot
kért a francia kormánytól, hogy Budapesten
alakítandó francia-magyar bank alapítójaként
emelhesse a francia-magyar barátságot. Az
aranyak azonban nem érkeztek meg, sőt még
egyszerű választ sem kapott Polónyi, amelynek
az oka megvan, Polónyi dühös lett mellőztetése
miatt, ismét más utra lépett. Ekkor már a fran-
ciákat kezdte szidni és nyomban átesapott Né-
metország pártjára.

— **Betlenfalvi Resch Ferenc.** A király,
mint a hivatalos lap legközelebbi száma közli,
Resch Ferenc altábornagynak, aradi állomáspa-
rancsnok, valamint törvényes utódainak a ma-
gyar nemességet adományozta a „betlenfalvi”
előnével. Az altábornagy kitüntetését mindenütt
tokonszenves fogadtatásra talál, mert Resch Fe-
renc és családja annyira összeforrott Aradi pol-
gárságával, annyira úgy ismerik az altáborna-
gyot és nemességét, mint akik minden
emberbaráti munkából elsőként veszik ki részüket,
hogy csak örvideni tud mindenki amiért a ki-
rály kegye feléjük fordult. Csendes, feltűnést ke-
rülő, de annál áldásosabb karitatív munkát fej-
telt ki magas katonai állásában az aradi állo-
másparancsnok, aki legszorgalmasabb látogatója
a katonai kórházaknak és iparkodik a rendelkezé-
sére álló eszközökkel és módokkal a nyomort
és szenvedést enyhíteni. Példás harmoniát terem-
tett előkelő gondolkodásmódján és cselekedetei-
vel a polgárság és katonaság között.

— **Ujarad képviselőjének gyászja.** Sulyos
csapás érte Philipp Jánost. Ujarad népszerű
országgyűlési képviselőjét. Legidősebb fia, a
2. honvédegyalozred egyéves önkéntese a
harctéren hősi halált halt. Ma arról értesítet-
ték a képviselőt, hogy veje a laibachl kórház-
ban a harctéren szerzett betegség következté-
ben meghalt. A két sulyos gyászoseten kívül
még újabb szomorúság költözött Philipp János
házába: a fia felesége spanyolnáthában meg-
betegedett s most a halállal vívódik. A képvise-
lő iránt Ujaradon általános a részvétel.

— **Eljegyzések.** Miklós József és Leopold
Gizi jegyesek. (Mindenkülön értesítés he-
lyett.) — **Bádn Ilonka és Gencsy Kálmán** je-
gyesek.

— **Házasság.** Dengl Miklós es. és kir. tart.
tüzérhadnagy és Wandra Katus e hó 19-én
Rákospalotán házasságot kötöttek.

— **A kereskedelmi miniszter rövidesen
kinevezi a csanádmezei és hunyadmezei ár-
vizsgáló-bizottságok elnökeit.** Csanád- és Hu-
nyadmezekben több helyi árvizsgáló bizott-
ságot szervez a kereskedelemügyi miniszter
azokban a rendezett tanácsu városokban és
községekben, ahol a lakosság száma a tizezret
meghaladja. A helyi árvizsgáló bizottságok a
vármegye székhelyén működő törvényhatósá-
gi árvizsgáló-bizottságok alárendelve
és a helyi bizottságok határozatai ellen az ér-
dekeltek ide terjeszthetnek be fellebbezést. Az
elnökök, illetve elnökhelyettesek a következők
lesznek: Csanádmezeiben: Battonyán Laka-
tos Árpád dr. ügyvéd. Kasza József takarékpénztári
főkönyvelő. Nagylakon: Telbisz Já-
nos római katolikus lelkész Bajna Iván ág.
ev. lelkész. Hunyadmezeiben Petrillán: Nána
Aurél igazgató-tanító, Szele Lajos kincstári
bányatisztviselő. Vulkánban: Cidró János dr.
kórorvos, Orbán Dénes községi pénztárnok.
Lupényban: Külley Elemér kincstári bányai-
igazgató. Farkas Ignác községi bíró. Petro-
zsényban egyelőre még nem neveztek ki el-
nököt és elnökhelyetteset.

— **Kétszer nyílik.** Már nem is az akác
virága: a nyájas és meleg ősz a gyümölcsfák
ágaiból is kicsalta a másodvirágzás kis bokor-
táit. Sőt egyik-másik jótékonyfácska új ter-
mással is kárpótolni akarja ápoló gazdáját eb-
ben a sok földi szomorúságban. Tóth Lajosné
urhölgy például egy gyönyörűen kifejtett
meggyfa ágacskát küldött be szerkesztősé-
günkbe, melyen virágok mellett erőteljes kis
gyümölcs ékeskedett. A nevezett uriaszony
azt írja, hogy atyjának, Borbély Lajos mező-
turi birtokosnak kertjében valósággal virág-
ban állanak a gyümölcsfák.

— **A főváros védekezése a spanyolnátha
ellen.** Budapestről jelentik: Bódy Tivadar
polgármester ma adta ki a spanyoljárványra
vonatkozó hirdetését, melyben a következőket
írja: Az összes iskolákat, tanfolyamokat no-
vember 3-ig be kell zárni. Az összes közleke-
dő eszközök helsejében november 3-ig meg-
szűnnek az állóhelyek. Minden színházban,
mulatóhelyen, moziban, cirkuszban, mutatvá-
nyos bódében holnaptól kezdve szünetelnek
az előadások. Ezen idő alatt semmiféle elő-
adást, sportot, mérkőzést és semmiféle nyil-
vános összejövetelt nem szabad tartani. **A
nyilvános helyiségek zárórja este 10 óra.** A
kávéházakat délelőtt 11-től 1-ig, a vendéglő-
ket pedig délután 4-től 6-ig kell takarítani és
szellőztetni. Ezen idő alatt a közönség nem
tartózkodhatik a helyiségekben. A gyáraknak
és üzemeknek az alkalmazottak részére mos-
dóberendezést kell létesíteni.

— **Hősi halál.** Ma Aradköviben 33 éves ko-
rában, a harctéren szerzett betegségben meg-
halt ifjabb kolosvári Kolosváry László, a 4-ik
honvédehuszár ezred főhadnagya, akit kiváló
harctéri magatartásáért háromszor tüntetett
ki a király a signum laudisszal és a katonai ér-
demkeresztet is adományozta neki a kardok-
kal. A háború előtt a földművelésügyi minisz-
teriumnak mint fogalmazó volt törekvő tiszt-
viselője. Előkelő kiterjedt rokonság gyászolja.
Az elhunyt fia volt idősb kolosvári Kolos-
váry László miniszteri tanácsosnak, Herkules-
fürdő miniszteri biztosának és veje Szathmáry
János aradi földbirtokosnak. Holttestét Aradra
hozzák és kedden délután fél négy órakor te-
metik a felső temető halottas csarnokából.

— **Orvosi hír.** Dr. Werner Sándor nemf
és borbajosok részére rendelését Szabadság-
tér 2. sz. alatt (Pick-ház) megkezdi. Röntgen
gyógyító és vizsgáló laboratórium. Rendelés
d. u. 2—4-ig.

— **Halálozás.** Thurzó József 28-as vadász-
hadnagy 24 éves korában az olasz harctéren
szerzett súlyos betegségben, október 19-én el-
halt. Temetése hétfőn, 21-én délelőtt tíz órakor
lesz a felső temető halottas házából.

Kökényessy Imre, a bécsi Fich- und
Fleisch-Verkehr-Gesellschaft budapesti kiren-
deltségének a vezetője, Budapesten spanyolbe-
tegségben meghalt. Kökényessy Aradról szár-
mazott, választmányi tagja volt az Aradi Köz-
gazdasági Banknak is. Holttestét végrendele-
téhez képest Aradra szállítják és itt temetik el.

Vizy Jenő tüzérőhadnagy, aki a tüzérsé-
gi felszerelési állomáson teljesített szolgálatot,
ma délután spanyolbetegségben meghalt. Vizy
főhadnagy hirtelen halála tisztársai és alant-
tasai között nagy részvétet keltett.

Sulyos csapás érte Jahl Nándornét, Icku
nevű leánya, aki az elemi iskola IV. osztályá-
nak tanulója volt, csütörtök éjjel meghalt. A
temetés ma délután folyt le nagy részvétel mel-
lett. Jahl Nándor, az apa orosz hadifogságban
sínylődik.

Özv. Berger Simonné, született Montag
Katalin tegnap délután 74 éves korában meg-
halt. A temetés vasárnap délután fél 3 órakor
lesz az izraelita temető halottas házából. Az
elhunyt özvegyt kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Értesítés.** Értesítem a közönséget,
hogy ez alkalommal 2 heti lisztadag kerül ki-
osztásra a 8. és 9. számú szelvényekre és pe-
dig 65 dekagramm tézstaliszt, 100 dekagramm
főzőliszt és 165 dekagramm kenyérliszt, mely-
nek kicsinybeni eladási ára papírzacskóval
együtt 4 kor. 30 fill. — Felhívom az I., II., III.
kerületbeli kereskedőket, hogy hétfőn, f. hó
21-én, a IV., V., VI. VII. kerületbelieket, hogy
kedden, f. hó 22-én és a VIII., IX., XI., XII. ke-
rületbelieket és a pékeket, hogy szerdán, f. hó
23-án utalványaik kiváltása végett hivatalunk-
ban jelenjenek meg.

— **A kutba fulladt.** Sulyos szerencsétlen-
ség történt tegnap az aradmegyei Nagyhal-
mágy községben, Zsoldea Ilona 15 éves leány
vizért ment a szomszédban levő kuthoz és
miközben a vizet kimerítette, elszédült és bele-
esett a három ölnyi mélységű kutba. A szeren-
csétlenséget a leány szülei vették észre, akik
miután a leány hosszabb idő után sem tért
vissza, a kuthoz mentek és ott találták az
egyik üres korsót a kut mellett, míg a másik
korsó a kut vizén uszott. A szülők a szomszéd-
dok segítségével mellett vaszacskókkal kutatták
az eltűnt leány után, akinek hulláját rövid idő
alatt sikerült kihalszni a kut vizéből. Az ara-
di királyi ügyészség megindította a vizsgálá-
tot abban az irányban, hogy kit terhel a fele-
lősség a szerencsétlen haláláért.

— **A spanyoljárvány és a vallás.** Kaptuk a
következő sorokat: Igen tisztelt szerkesztő
ur! B. lapjának f. hó 19. számában „Egy gon-
dolkozó theologus” aláírással megjelent bírá-
latára legyen szabad néhány szóval felelnem.
Összejövetelünk nem szórakozás, sem mulat-
ság, hanem komoly munkaóra, melyen megbe-
szeljük, hogyan, mi módon küzdjünk a testi-
lelki nyomor, éhség „döghalál” ellen, hogyan
álljunk sorompóba különösen most, mikor az
éhező, ruhátlan beteg embertársaink tömege
nyújtja felénk könyörgő kezeit. Előzőleg meg-
vitattuk a kérdést, hogy a járványra való te-
kintettel megtartsuk-e a munkaórát. A város-
háza dísztermét utóljára a közgyűlés alkalmá-
val használták, így 21-ig ugyancsak bőven ki-
szellőzödhetik, állandóan tisztán tisztán tart-
ják, tehát másfél órai gyűlésünk alatt nem vál-
hatik ragályfészekké. Ennek alapján a gyűlés
megtartása mellett döntöttünk. **Haller Józsa**
a Nővédelmi Hivatal jegyzője. — Az elő-
adást vasárnap délután 5 órakor megtartják.

— **Nyugdíjasok vasúti kedvezménye.** Fel-
hívom Arad sz. kir. város közpénztárából
nyugdíjat vagy kegydíjat élvező vasúti féláru-
jegy váltására jogosult városi nyugdíjasokat,
hogy amennyiben arcképes igazolványukat
1919. évre hivatalom útján óhajtják érvényesi-
teni, kérvényeiket, arcképes igazolványaikat,
valamint igazolványonként 2 koronát, elvesz-
tett igazolvány esetében 3 koronát készpénz-
ben legkésőbb november 15-ig bezárólag hiva-
talomnál nyújtsák be. Ezen idő letele után
kérvényeket hivatalom nem fogad el. **Varjassy**
Lajos polgármester.

— Ne mászkáljanak a falusiak a hivatalokba. A belügyminiszter figyelemre méltó leiratot intézett Purgly Lászlóhoz, a vármegye főispánjához, amelyben értesíti, hogy a felmentések új rendje életbe lépett. A miniszter utal arra, hogy a falusi nép felmentése közérdekből történik és ezért felesleges az, hogy a felmentettek hozzátartozói állandóan a hivatalokat járják a felmentések kisürgetése céljából. A mezőgazdasági felmentések nagy száma léka lejár november 30-án, a megújítás azonban gyorsan és igazságosan történik. Szükség telen a személyes érdeklődés a felmentés iránt, közbenjárókat ne küldjenek a falusiak sem Aradra, sem Budapestre, mert november 30-ig felmentett mezőgazdasági foglalkozással bírók 1919 február 7-éig fel lesznek mentve. Maradjon otthon a falu népe, ne zaklassa a hatóságokat, a panasz útja ugyanis nyitva áll a „Katonai Értesítő”-höz felmentési ügyben bárki irhat. Áttér még a leirat arra, hogy névtelen feljelentéseket nem vesznek figyelembe, mert aki igaz ember, az igaz uton jár és a feljelentés alá írja a nevét. A főispán a leirat szelleméről a hatóságokat értesítette.

— A spanyoljárvány miatt meghosszabbították a katonai szabadságokat. Az egyre veszedelmesebb spanyol náthajárvány leküzdésére erélyes védőintézkedéseket tesz a hadsereg vezetősége is. Sajnosan tapasztalták ugyanis, hogy a szabadságra hazaérkező és visszautazó katonák kapják meg és terjesztik leginkább a spanyolnáthát. Ezért adta ki a cs. és kir. hadügyminiszterium és a m. kir. honvédelmi miniszter azt a rendeletet, hogy a mai naptól kezdve november 16-ikáig sem a katonatiszteknek, sem a legénységnek vasúton utazni nem szabad. A rendelet szerint, mely tegnap érkezett le az aradi katonai parancsnok s á g o k h o z is, a mai naptól fogva november 16-ig egyetlen katona sem kaphat szabadságot. Kivétel csak az esetben tehető, ha a katona valamelyik családtagjának haláláról kapna értesítést. Ez esetben a temetésre hazautazhat. Azoknak a katonáknak, akik most szabadságon vannak itthon és e hó folyamán kellene visszautazniuk, szabadságuk november hó 16-ig automatikusan meghosszabbítottatik.

— Szerelmi dráma a falun. Déváról jelenti tudósítónk: A szomszédos Nagysztró községben e hó 18-án este Áron János szabadságot katoná revolveréből kétszer rálőtt Jubás Bárbunéra, a község legszebb asszonyára, akit az egyik golyó mellén talált. Az asszonyt eszméletlen állapotban szállították be a dévai közkórházba, Áront pedig a csendőrség letartóztatta. A vallatás során a merénylő katona elmondta, hogy még a háború előtt szerette az asszonyt, aki akkor még leány volt. Ő a mozgósítás alkalmával bevonult és 1915 októberében orosz fogságba került, ahonnan most visszatérve, szomorúan tapasztalta, hogy régi kedvese másé lett. Kérte az asszonyt, hogy váljon el az urától és legyen az övé, de az hallani sem akart erről és kiutasította Áront a házából. Ekkor határozta el, hogy leszámol az asszonnyal. Az emlékezetes estén lesbe állott és amikor a szép asszony az anyósától hazafelé igyekezett, elébe állott és kétszer rálőtt.

— Orvosi hír. Dr. Kardos Géza igazgató-
főorvos, gyermekorvos magánygyakorlatát új lakásán (Szabadság-tér 20., gróf Nádasdy-palota) megkezdte. Rendel. d. u. 3-3/5-ig.

Elkészült a perszonális unió javaslata.

(Wekerle bemutatja a királynak. — Szoros kapcsolat a munkapárt és alkotmánypárt között.)

Budapestről jelentik: Wekerle holnap Bécsbe megy, hogy jelentést tegyen a királynak a pártok együttműködését illető akció sikeréről. Együttal bemutatja a királynak a perszonális unióról szóló törvényjavaslat kormánytervezetét. A kormánypárt vezetői Wekerle jelenlétében hosszasan tanácskoztak a munkapárttal való szoros kapcsolat megteremtésének módjairól. Valószínű, hogy a két párt között a szoros kapcsolat már a legközelebbi napokban keresztül vihető lesz. Azt hiszik, hogy a 48-as alkotmánypárt néhány tagja levonja a konzekvenciát és kilép a pártból.

Bécsből jelentik: Szurmay báró honvédelmi miniszter ma reggel Bécsbe érkezett és rezortügyekben tárgyalásokat folytatott.

Budapestről jelentik: A 48-as alkotmány-

párt holnap este 7 órakor Bolgár Ferenc elnökletével értekezletet tart.

Budapestről jelentik: A 48-as alkotmánypárt többsége elhatározta a munkapárttal való összeolvadást, melyet a munkapárt hétfő esti értekezletén pecsételnek meg. A munkapárt be fog lépni a 48-as alkotmánypártba és néhány munkapárti vezér miniszteri tárcát kap.

Budapestről jelentik: A munkapárt és a 48-as párt egyesülésének ratifikálása a munka párt 22-én kedden este tartandó értekezletén meg fog történni. Tisza és Wekerle pártjának fuziójával 290 tagú egységes kormánytábora lesz Wekerlének. Politikai körökben azt beszélnek, hogy Náday Lajos belép a munkapárttal egyesülő 48-as alkotmánypártba.

— A vipera. A statisztika szerint 6000—80000 ember esik áldozatul ennek a szörnyű bestiának, mely a fog hajszálcsovén keresztül eresztí bele borzalmas mérget az áldozat testébe. A viperának elevenen való megfogása veszedelmes dolog s mégis Pelletier tudós — több ezrekre menő példányt fogdosott már össze. Pelletier arcképét s a viperák ártalmatlanná tételét érdekes képen mutatja be az Előre képes heti lap e heti száma. Ugyanezen számban találjuk a világ leghíresebb három orfeum művészt, akik naponta kétezre-kétszáz koronát kapnak egy-egy fellépésért. Az Előre ismeretterjesztő cikkeken kívül irodalmi színvonalon álló tárcákat, érdekes aktualitásokat és izgalmas detektív történeteket ad olvasóinak. „A pogány munkában” című érdekfeszítő rovat igazán különlegesség, mert ebben egy ismert detektívmester idegfeszítő kalandjai élethűen játszódnak le.

— Elkins Izsák emléke. Kaptuk a következő sorokat: Tekintetes szerkesztőség! Nagybecsű lepjük mai számában egy nagyon szomorú s meghatározó esemény leírása van. Meghalt a gájiak Izsákja! Készült haza a közeli napokban, hogy övét vizsgálta, s nyugodt csendes életét övéi körében, szülőföldjén tovább folytassa. Lángoló szeretettel beszélt hazájáról, de nem feledkezett meg soha a jóságos környezetéről, a kedves jó magyar népről sem Tanulékony esztét, nemes szívét a közjavanak szentelte. Dolgozott lelkiismerettel. Igaz méleg szívvel fogadott mindenkit, ki valaha valamiért hozzá fordult. Ismerősei fájdalommal vették a hírt, hogy Izsák meghalt. Siratja őt a külváros lakossága, mintha sok száz családunk tagja lett volna. Nekem is sokszor tett szívességeket. Nem tudom iránta érzett igaz hálám lerónni, s másképp kifejezni, minthogy a levél mellé csatolva küldök 6 koronát egy esetleges siremlék felállítására. Anyag helyzetem nem engedi meg, hogy többet küldjek, de hiszem lesz még aki néhány koronát küld célra, hogy egy szerény tábla jelölje meg a sírját. Az igen tisztelt szerkesztőség tudni fogja, hogy az összeget hova küldje. Hiszem, hogy nem veszik ezt rossz névem. Oly sokszor irtak róla megérdemelt rokonszevvvel. Végül legyen szabad kérem, hogy a temetésnek helyét s idejét közölni kegyeskedjék az Aradi Közlönyben. Szívességükért előre hálás köszönet. — Régi előfizetőjük, ki igaz részvétellel gondol az elköltözöttre.

A gáji kapitányság közli, hogy Elkins

Izsáknak temetése vasárnap délután 4 órakor lesz az izr. temető halottas házából.

— Házvétel. Deutch Fülöp, az aradi Deutsch Testvérek-cég volt tulajdonosa, megvásárolta Budapesten a Népszínház-utca 6. sz. háromemeletes bérpalotát 830.000 koronáért.

— Burgonyakiosztás. Értesítem a közönséget, hogy az összeirt burgonya mennyiségek eddig a következő kereskedőknél kerülnek kiosztásra: Lázár Gyula, Éles Ármin, Frnyel, Róth Józsefné, Engel Gyula, Kertész Pál, Dürr Gusztáv, ifi. Weisz Mór, Iritz Sándorné, Birkenheuer Miklós, Herczeg Linót, Gróf László, Altmann Lajos, Dürr Kocsárd, Stein Mór, Guttmann Samu, Juhász Gábor, Nagy János, Stern Jakab, Stern Ábrahám, Schillinger Vilmos, Biener Ignác, Bolyos Ödön né. Felszólítom a közönséget, hogy a burgonyát mielőbb vegye át, mert az elkészített burgonyája másoknak fog kiadni. Az átvételhez szükséges zsákokat mindenki vigye magával. A burgonya kicsinybeni eladás ára métermázsánként 50 korona.

— Inzultus az utcán. Nem mindennapi látványosságban volt része ma délben a korzó közönségének. Két hírlapíró, Sulik Kálmán és Kakuszi Antal tettelegességre ragadtatták magukat egy hírlapi cikkből kifolyólag. Délben a Központi szálló előtt kölcsönösen inzultáltak egymást. Az esetnek a rendőrség előtt lesz folytatása.

— Szerencsétlenül járt munkás. Dévai tudósítónk jelenti: A hunyadmegyei Zám és Burzúk községek közötti vasúti töltés javításánál dolgozott e hó 18-án délelőtt Sándor Ádám glodilesdi 62 éves pályamunkás. Az arra haladó egyik pesti személyvonat lépcsőjéről egy katona, aki a levegőben lóbálta a jobb lábát, a nagy szeges bakkancscsal úgy arcul ütötte a szegény öregot, hogy álla csaknem teljesen leszakadt. Eszméletlen állapotban rogyott össze a szerencsétlen öreg, akit azonnal beszállították a dévai közkórházba. A vizsgálat megindult.

A testben való feszültség és teltség érzeténél, hát-, derék- és csípőfájásnál, továbbá neuralgiánál, melyeknek elég gyakran a rendetlen székelés az okozója, a természetes Ferenc József keserűviz megszünteti a bélizmok petyhüdségét, a hasban a vérkeringést élénkíti és kitünő emésztést, jó étvágyat s nyugodt alvást teremt.

A németek kiűrik Belgiumot**(Visszavonulás száztiz kilométeres fronton. — A belga királyi pár Ostendé-ben.)**

Bécsből jelentik: Cambrai elvesztése meg-ingatta az egész flandriai frontját a németeknek s ezért a német hadvezetőség egy olyan nagyszabású frontkorrekturára határozta el magát, amilyenre eddig a háború történetében példa még nem volt.

A tengerparttól Douai-ig, sőt az Escourt-esatornáig, tehát mintegy 110 kilométeres fronton — melynek legnagyobbs mélysége eléri a 30 kilométert — vonul vissza a német hadsereg

s bár ellentámadásai az egyesült angol, francia és amerikai csapatok előnyomulását pillanatnyilag megállította, a kritikus pillanatok még nem multak el: Foch tábornok még tovább fejlesztheti a mai jelentésben csak részletsikereknek aposztrofált eredményeket s akkor a német hadseregnek kétszáz kilométeres fronton kell folytatnia a visszavonulást Flandriában és Észak-Franciaországban egyaránt.

A német hadsereg visszavonulása közben kénytelen volt több igen fontos tenger-alattjáró bázist is kiűreni,

így nem lesz nehéz a németeknek engedni ama wilsoni követelésnek, amely a tengeralattjáró harcra, illetve annak megszüntetésére vonatkozik.

A németek egyébként nemcsak Észak-Franciaország és Flandria egy részét őrítették ki, de

kiadták a parancsot Belgium, sőt Elzász-Lotharingia kiűrésére is.

Értesülésünk szerint Baseltől Kolmárig körülbelül negyven falut máris kiűrtettek.

Berlinből jelentik a Wolff-ügynökség: Tüzérségi repülőök október 8-án jól irányított bejövés után elpusztították a flandriai árterület fontos zsillipjét.

Valenciennében bebizonyítható módon számos lakos eltávozása előtt a lakásberendezést hajkosságból elpusztította. Előfordult továbbá többször, hogy a németek által kiűrtett városokban és helyiségekben kétes elemek a német csapatok eltávozása és az entente csapatok érkezése közötti időt fosztogatásokra és pusztításokra használták fel.

Párisból táviratozzák: A tengerészeti miniszter a francia tengerészeti vezérkar főnökétől és az északi hadsereg francia csapatainak főparancsnokától október 17-én délután 5 óra 5 perckor feladott táviratot kapott ezzel a jelentéssel.

A belga király és a királyné Ostendébe utazott. A francia tengerészeti főparancsnok szintén odament. A város fel van lobogózva. Sok repülőgép leszállt a parton.

A repülőgépek, a melyek Ostendé fölött keringtek, meggyőződtek arról, hogy az ut szabad a belga csapatok előnyomulására. Egészen alacsonyan szállottak a repülőgépek, úgy hogy láthatták a belga lakosságot, a mely új-jongott örömeiben. Az első repülő, a ki földre ereszkedett, a belgák vállukra kapták és diadallal hordozták körül. Nemsokára azután megjelentek a park közelében az angol hadihajók. A belga királyi pár Ostendébe érkezett.

Berlinből jelentik: A mai német hivatalos jelentés beszámolt azokról az újabb hatalmas támadásokról, amelyeket az ellenség a visszavonuló németek ellen intézett.

Bécsből jelentik: A flandriai tengerpart kiűréséről a berlini Germania nyilvánvalóan

félhivatalos helyről azt a magyarázatot közli, hogy ennek a tengerpartnak az a jelentősége, hogy tengeralattjáróknak támaszpontul szolgáljon. A legutóbbi időben igen elentékenyen csökkent a tengeralattjárók támadása. A legutóbb kitesített katonai berendezkedéseket Ostendében, Schbrüggeben leszereltük, vagy pedig használhatatlan állapotban adtuk át az ellenségnek, a használhatatlanná vált hajókat pedig leszereltük és szétromboltuk.

Egy gondolat bánt engemet...

*Lám az idő már mennyire haladt!
Vagyok az események hatása alatt
És a cselekmények egyre csak nőnek
Nagyító üvegén az időnek.
Kik nemrég utáltak, azok már jónak
Dicsőség-koszorút fejére Wilsonnak
S kik előtt Hindenburg égi nagyinak lótszott
Azok ma említtik nagyon gyakran Grácot
Változnak az idők, változik az ember
Eszmény, ami szép volt tegnap, az ma nem kell
Érzem, hogy ököllel a fejemre vágunk
Elesem botorul jegén a világnak.
És lesem a hírt én, mely üzi a zajt el
Mit jelent a Wolff, vagy mit jelent a Reuter
Lesem és eközben fogy el szívem vére
Mű felel a német Wilson jegyzékére
Mely magasra nonta a csillagos zászlót
És tigrissé tette a Fényest, a Lászlót.
És az is érdekel — ez már rajtam átok
Mit mondanak a Házban az entente-barátok?
Nem eseda, ha eddig nyugalmat nem leltem:
Még egy rémes kérdés üli meg a lelkem
Mig a sürgönydrótok a híreket ontják
Az érdekel engem, hogy Pardy Armand és
Róna Dezső a béketárgyalások alapján el-
fogadják-e Wilson tizenégy pontját?
—nótus.*

ARADI PROBLÉMÁK.**A kisvasut mint járványfészek.**

Ha már az vitán felül áll, hogy a spanyol betegség terjesztésére emberekkel zsúfolt zárt helyiség a legalkalmasabb, úgy fel kell hívnom az egészségügyi bizottság figyelmét a kisvasutakra is. Városi politikánk eme legszegényteljesebb intézménye, a közuti közlekedésnek ez a költséges karrikatúrája egy, amint az jelenleg van, — valószínűs járvány fészek. Csak meg kell nézni azokat az undorító belsejű, piszoktól ragadó kocsikat, amelyek minthogy csak átlag minden fél-órán közlekednek, — természetesen minden menetben úgy megtelnek, hogy ember-ember háttán nyüzsgő bennük. Ehhez járul még, hogy bár ugyyszólván nyári meleg uralkodik, mégis már csukott ablaku téli kocsik közlekednek és így annak a lehetősége is ki van zárva, hogy a tömegfertőzést a mozgó kocsikon átjáró levegő legalább némileg is akadályozza.

Két megoldás lehetséges. Az egyik az, hogy a téli kocsik bevonassanak és haladéktalanul a nyári kocsik állítandók be. Ezen felül még minden kocsiban előre meghatározott korlátolt számú menetjegy adandó ki. Ha közegészségi tekintetből ez az intézkedés a mozikban, mint magánvállalatokban keresztül vihető volt, úgy a város a saját kezelésében álló üzemekben még könnyebben meghonosíthatja.

A másik megoldás radikálisabb, de kétségtelenül célirányosabb is volna. A kisvasut üze-
neddig is korlátozott volt, miután egy-két mozdony állandóan fekvő maradt. „Szerelt” — amint ezt a kisvasuti vezetőség virágnyelven mondotta. Most olvassuk, hogy szénhiány miatt még ez a korlátozott forgalom is redukálódni fog. Ne álljunk meg ennél a fél intézkedésnél. Kérjük, hogy egy időre csupán a szénhiány miatt megállítsák a kisvasutakat.

mat. Meg vagyok győződve, hogy nem kár érte. Az utazó közönség mítsem veszít vele, úgy sem tekinthető az komoly közlekedésnek, több bosszúság van azon, mint haszon. Haszna ugyan egyedül a városnak, még pedig valljuk meg őszintén, — elég illegitim haszna, mert a jelenlegi viteldijak klasszikus példái az árdrágításnak. Eről a haszonról azonban fontos közegészségi tekintetből egy időre föltétlenül le kell mondani.

Dr. F. A.

Andrássy visszatért Svájcából**(Nem folytatott tárgyalásokat.)**

Budapestről jelentik: Andrássy Gyula, aki tíz nappal ezelőtt Svájcba utazott, tegnap barátainak táviratozott Bernből, hogy hazaérkeztek.

Bernből táviratozzák, hogy Andrássy Gyula, gróf, valamint az ottani angol követség nyilatkozatot tesz közzé és kijelenti, hogy egymással semmiféle tárgyalást nem folytatnak. Az angol követség különösen azt cáfolja, hogy ily tárgyalást a maga részéről kezdeményezett volna.

Rotterdamból jelentik: Az angol külügyminiszterium közli, hogy semmi alapjuk nincsen azoknak a híreszteléseknek, amelyek szerint Svájcban, vagy valamely más országban angol és magyar államférfiak között tárgyalásokat folytatnának.

Bernből jelentik: Andrássy Gyula gróf svájci tartózkodása alatt egy magyar újságíró fogadott. Andrássy a fogadtatás alkalmával a következő nyilatkozatot tette:

— Több lap azt állította, hogy azért jöttem Svájcba hogy angol arisztokratákkal kezdeményezésükre tárgyalásokat folytassak. Ez a hír teljesen alaptalan és rosszakaratu kohanmány. Csak egész rövid ideig tartózkodtam Svájcban, hogy mint magánember szerezzek értesülést az európai helyzetről. Tárgyalásokat egyáltalában nem folytattam és ezekre meghívást nem kaptam.

Értesüléseink alapján hozzátéhetjük, hogy Andrássy Gyula gróf utazásának célját teljesen elérte és hiteles és megbízható információkat szerzett az összes világpolitikai kilátásokról. Azok a hamis híresztelések, amelyek utazásának céljáról forgalomba kerültek, azokból a körökből származnak, amelyek Andrássy szereplését mindig kényelmetlennek találták. A svájci lapoknak Andrássy utazásai céljáról szóló jelentései Bernből voltak ugyan keltezők, de azok minden valószínűség szerint egy másik ország fővárosából keltek szárnyra. Andrássy ma visszatért Bécsbe.

KÖZGAZDASÁG.

= Birtokcsere. Dr. Bereczky Imre eladta a Purgly Lajosné-utca 103. és 105. sz. házakat 55.000 koronáért Tömör Jánosnak. — Kiss Ferencné eladta az Ilona-utca 18. sz. házat 16.000 koronáért Török Bálintnak. — Szabó Ferenc és neje eladták az aradi 7899. sz. tjkvben felvett ingatlant 8000 koronáért Antalfy Árpád és nejének. — Barta Samu eladta a Tisza István-ut 27., 29. és 31. sz. ingatlanokat 160.000 koronáért Szimányi Zoltánnak. — Rózsa Gézáné és tulajdonostársai eladták a Mocsár-utca 2. sz. házat 6000 koronáért Mormoilla Flórián és társainak. — Csaba István és neje eladták a Mihály-utca 45. sz. házat 15000 koronáért Szabó Ágoston és nejének. — Szűcs Ferenc és gyermekei eladták a Csokonai-utca 22. sz. házat Molnár Sándor és nejének 6000 koronáért. — Buda Pantilia és neje eladták a Mihály-utca 56. sz. házat 10.500 koronáért

LEGUJABB.

Dánia követeléssel állt elő. — Miért késelt a német válasz-jegyzék?

Berlin. Az „8 Uhr Blatt“ jelenti: A Wilsonhoz intézendő jegyzék elküldése, amely ma este volt jelezve, késedelmet szenvedett, a mely azonban nem formális okokra és még kevésbé a jobbpárti vezetők közötti véleménykülönbségre vezethető vissza, hanem új híreire, amelyek új megfontolásokat és változásokat tesznek szükségessé a válaszbán. Mindenekelőtt a német politikai körök a legnagyobb figyelemmel kísérik, az entente által Hollandiára gyakorolt és egyre nagyobbá váló nyomást.

Továbbá az egyik szomszédos semleges hatalomtól Németországhoz jegyzék érkezett, amely ugyan teljes loyálisan, de a német kormányt barátságos hangon felszólítja, hogy a 60-as években kötött szerződés bizonyos pontjait, amelyek elintézetlenek maradtak, most vigyék keresztül. Érdekes, hogy a jegyzék utal arra, hogy az illető nép teljesen elhárítja magát azokat a követeléseket, amelyeknek támogatását az entente erőszakolja és továbbra is barátságos viszonyt akar fenntartani Németországgal. Természetesen ezek a közlések Dániára vonatkoznak.

Bern. Diplomáciai forrásból jelentik, hogy Wilsonnak Buriánhoz intézett jegyzéke kész van és hétfőn kerül nyilvánosságra. A jegyzék hangja sokkal barátságosabb, mint amelyet Németországhoz küldöttek. Tartalmáról annyit sikerült megtudni, hogy a Wilson a nemzetek önrendelkezését népszavazás útján kívánja eldönteni.

Bécs. Bár eddig sem a német válasz, sem

Wilson üzenete a monarchiához nem érkezett meg, mindabból ami az utolsó három nap alatt a kulisszák mögött történt, megállapítható, hogy nagy vonásokban már minden formális jegyzékváltás nélkül már elvi megegyezés jött létre Amerika, Magyarország és Ausztria között. Wilson engedékenyebb lesz a monarchiával szemben és nem kívánja a végletekbe menő nemzetiségi tulszások teljesítését, mert nem akarja ezzel az osztrák németiséget Németország karjaiba terelni.

Genf. A lapok szerint az angol tengeri haderő kényszeríteni akarja a német tengeri haderőket egy útközetre, mert az angol kormány elkerülhetetlennek tartja, hogy még a háború befejezése előtt a német tengeri haderőt megsemmisítse. Ha ez nem történne meg, Németország köteles lesz a háború befejezése előtt tengeri haderejét kiszolgáltatni.

Amsterdam. A Het Vaterland című hágai újság a következő hírt hozza: A nyugati front összes hadseregparancsnokainak. Még egyszer utalok az általam a főhadiszállásommal ismételt kadott parancsokra, hogy a megszállott területek kiürítésekor főleg csak olyan rombolásokat szabad eszközölni, melyeket a harci cselekmények szükségessé tesznek.

Hága. Majdnem az összes angol lapok valószínűleg sugalmazásra hangoztatják, hogy Németország ereje nem ingott meg. Jó lesz a háború folytatásától eltekinteni és örülni, hogy a háborút a mostani győzelemmel befejeztük.

Hága. Az entente követeli, hogy Hollandia mondjon le Belgium javára körülbelül 600 négyzetkilométernyi területről a Selde déli partján és Amsterdamtól a tengerig. Ezzel szemben biztosítja az entente Hollandia győzelmeit.

— **Értesítés.** A tüzelő anyagok hiánya folytán kénytelen a közúti vasút üzemét korlátozni. Folyó hó 20-ától kezdve további intézkedésig a gáji forgalom csak a reggel 5.15, 7.15, 9.15, délután 1.15, 2.15, 5.15 és 7.15 órakor a Szabadsgáttéről induló vonatok közlekednek. A Neuman-gyártól a városba reggel 6, 8, 10, 12, délután 2, 3, 6, 8 órakor indul vonat.

— **Az aradi közalkalmazottak beszerzési csoportja** ezúton értesíti a nyugdíjas közalkalmazottakat, hogy tagsági könyvecskéiket és vásárlási igazolványaikat a csoport irodájában átvehetik. Egyben közli a vezetőség, hogy a zsirigyeket is kiadja és azok 6. számú szelvényére mesterséges ételzsírt (margarint) fog október 21—28-ig kiadni. — A beszerzési csoport vezetősége.

— **Takarékosság a fűtőanyaggal.** Az Aradi Mérnök és Építész Egylet október 26-án, szombaton délután 6 órakor a városháza közgyűlési termében, a mai nagy szénhiány folytán igen aktuális kérdéssről, a tüzelések gazdaságosságáról felolvasást tart. A felolvasás megtartására Bató Endre okl. gépészmérnököt, jelenleg cs. és kir. századost sikerült az egyletnek megnyernie, ki ezen tárgyról írott pályaművével a Magyar Mérnök és Építész Egylet 1000 koronás pályadíját nyerte meg. Az Aradi Mérnök és Építész Egylet ezen felolvasására meghívja Arad város érdeklődő közönségét, különösen pedig a helybeli iparvállalatokat.

— **Rokkantak munkát keresnek.** Az Országos Hadigondozó Hivatal aradi hadirokkant munkaközvetítőjénél a következő munkakalakra ajánlkoznak rokkantak: gazdatiszti, erdési, ispáni, irnoki, béresgazdai, gazd. felügyelői, mezőéri, erdőéri, majorosi, vadóri, gépészi, postaszolgái, postakézbesítői, hivatal-szolgái, kapusi, éjjeliőri, munkavezetői, kereskedősegédi, divatáru), raktárnoki, hivatalnok, kulcsári, magtárosi, szilgyártói, gép-ápolói, géplakatosi, gátéri, utmesteri állásra. A munkaadók figyelmét azzal a megjegyzéssel hívjuk fel a munkaközvetítő hivatal működésére, hogy hazafini kötelesség a háborúban rokkanttá vált hőseink alkalmazása. A hivatal helyisége Aradon a fa- és fémipari iskolában van, (telefon 652.) ahol az érdeklődők közlelbi felvilágosítást nyerhetnek.

— **Felhívjuk a lakosság figyelmét az óriási bükk-makk termésre és értesítjük a lakosságot, hogy minden beszolgáltatott mázsa bükk-makk után a gyűjtő 2 kgr. lisztet kap. A gyűjtött bükk-makk vállalatunk Maros-utcai központi raktárában elismervény ellenében adandó át. — A közlelmezési hivatal vezetője.**

A MOZI.

* Hétfőtől kezdve nem látszanak a mozik. A spanyoljárvány elfojtására életbeléptett rendszabályok, mint ismeretes, korlátozták a mozik előadásait. Mivel ezek az intézkedések annyira csökkentették a mozik bevételét, hogy lényeges deficittel kell megküzdeniük, az Apolló és Uránia igazgatósága elhatározta, hogy hétfőtől kezdve e hó végéig nem tart előadásokat. Holnap, vasárnap is csak két előadás lesz, úgy mint az előző napokon, délután fél 6-kor és este 9 órakor.

* **Szenzációs vígjáték az Urániában.** Két nap óta egy pompás, rendkívül szellemes vígjáték, a „Lulu“ tartja hangos derűtségben az Uránia nézőterét. Csupa ötlet, kacagtató helyzetkomikum ez a kép. A romlatlan vidékiek utaznak kongresszusra a fővárosba s a kitűnő alkalmat lumpolásra használják fel. A legmulatságosabb helyzetek támadnak ebből, kavarodások, amik központja természetesen a „sze méremhölgy“ — Lulu. Mikor pedig mindenki visszatér otthonába és a zajos nagyvárosi éjszakai élet helyébe ismét a kisvárosi erkölcsös csend vonul, a szereplők emlékezetében, mintegy varázsos emlék marad meg a bohóság egy-egy gyönyörűsége mozzanata. Az ötletes vígjáték még vasárnap is műsoron marad.

* **Küzdelem a létért.** (Góth Anny az Apollóban.) Olyan megkapó és szép filmet, mint a milyen a „Küzdelem a létért“, csak nagyritkán láthatunk a moziban. Csupa izgalom, szín és drámai cselekmény a darab fölötté érdekes meseszövege. Egy lelketlen nőhódító tragédiája ez a nagyszerű film. A szerepeket kiváló magyar színészek és színésznők játsszák, köztük a végtelenül bájos Góth Anny, aki a jelekből ítélve, mihamarabb egyik legkedveltebb moziostarunk lesz. A dráma kiállítás gazdag művész keretet nyújt az izgalmas cselekménynek. Még vasárnap gyönyörködhetünk a csodás képbén.

Az osztrák államadósság.

(A csehek Svájcba utaznak.)

Budapestről jelentik: Egy fővárosi lap bécsi munkatársának keddi ülésén kötelező nyilatkozatot tesz arra vonatkozólag, hogy az alakítandó új államok is adósok maradnak az állam hitelével szemben és a hadikölcsön és az állampapírok tulajdonosait a teljes elértéktelenedés veszedelmé fenyegeti.

Bécsből jelentik: A Képviselőház legközelebbi üléséről egyelőre csak annyit tudnak, hogy a miniszterelnök nyilatkozatot szándékozik tenni amely mintegy kommentárja lesz a császári manifesztumnak. Hogy ennek kapcsán vota lesz-e, vagy elnapolják a Házat, egyelőre bizonytalan. A nemzetiségek most mind államaik előkészítésén fáradoznak, a csehek Prágában, a délszlávok Zágrábban, az ukránok Lembergben és a németek Bécsben.

A német nemzeti ülésre, amely hétfőn délután lesz, mind a 210 német képviselőt meghívják. Az előterjesztendő proklamáció egybangu elfogadását biztosítják a cseh képviselők, akik szombaton tartották meg Prágában teljes ülésüket.

A cseh politikusok svájci utazása arra szolgál, hogy tájékozódjanak az entente szándékairól. A csehek egyelőre minden tárgyalást visszautasítanak, mert előbb tudni akarják, mit fog a béke-konferencia határozni. Kihatalás van arra, hogy a csehek a svájci út után inkább hajlandók lesznek a tárgyalásra. A délszlávok Zágráb felé gravitálnak, az ukránok a lengvéri nemzetgyűlést várják. A visszhang, amelyet az osztrák nemzetiségi önrendelkezési jogának kihirdetése a magyar képviselőházban a románoknál és tótoknál keltett, itt élénk érdeklődésre talált, mert ugylátják, hogy ez a jelszó nem áll meg az önálló magyar nemzet határánál.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kiváncsi. A magyar valakiről álmodik. Sch. J. Facsád. Harctéren lévő katona lakbérét emelni nem szabad és a lakásból ki nem tehető. Forduljon panasszal az illetékes járáshíroság Lakbérleti bizottságához.

A szerkesztésért felel.

STAUBER JOZSEF.

Aradi Nemzeti Színház.

1918. okt. 20-án:

Délután fél 4 órakor mérsékelt helyárrakkal:

Névtelen asszony.

Este fél 8 órakor rendes helyárrakkal:

A pacsirta.

operett.

Apolló-színház.

1918. okt. 20-án:

Küzdelem a létért.

Dráma 5 felvonásban.

Uránia-színház.

1918. okt. 20-án:

LULU.

Szellemes vígjáték 4 felvonásban.

NYILTTÉR.

Az ezen rovat alatt közöltiekért nem vállalunk felelősséget.

Alulírottak úgy a saját mint a rokonság nevében is mélyen megtört fájdalommal szívvel tudatják a felejtetelre forrón szeretett drága anyja, testvér, anyós, nagynyanya, rokon és jó barát

Özv. Berger Simonné

szül. Montag Katalin

Életének 74-ik évében folyó hó 18-án délután 1 órakor történt gyászos elhunytát. Az istenben boldogult drága halott léltetei folyó hó 20-án, vasárnap délután fél 3 órakor fogtak az aradi izr. temető halottas házából örök nyugalomra tétetni.

Arad, 1918. október 18-án.

Aldás emlékeire! Az örök béke lengjen porai felett!

Szende Vilmosné szül. Berger Helén, Berger Izidor, Berger Lipót, Ifj. Reichler Károlyné szül. Berger Róza, gyermekel. Berger Izidorné szül. Steinbach Jolán, Berger Lipótné szül. Mairovitz Fáy, Ifj. Reichler Károly, Szende Vilmos, menyői és vejei. Özv. Bokor Lipótné szül. Montag Malvin, testvére. Számtalan unokák. 7658

Az Oroszországban fogságban selymes Jahl Nándor nevében is a sors csapásától megtört szívű édesanya, Jahl Nándorné szül. Gyürky Irma és kisleánykája, Marcsika tudatják, hogy forrón szeretett drága gyermekük, illetőleg testvér, unoka, unokatestvér, rokon és kis barátuk

Icukánk

IV. elemi iskolai tanuló

f. évi október hó 17-én éjjel fél 12 órakor életének 9-ik tavaszán, a Mindenható rendelkezéséhez képest a menyekbe költözött.

Drága kis halottunk földi maradványait f. hó 19-én d. u. fél 5 órakor fogtak a felső temető halottas csarnokából a református egyház szerint tartandó ima után az ugyanottani temetőben örök nyugalomra helyezni.

ISTEN VELED! ÖRÖKÉ SIRATUNK!

Arad, 1918. október hó 17-én.

Özv. Jahl Nándorné, Gyürky Elek, nagypapa és nagymama. Özv. Joób-Fancsali Viktorné szül. Jahl Róza, Gyürky Gábor és neje szül. Hamp Aranka, nagybácsik és nagynénik. Joób-Fancsali Viktor, Joób-Fancsali Aliz, Gyürky Eduka, unokatestvérei és az összes rokonság és ismerősök.

Varga Imre első temetőkezdő intézete Arad, Andrássy-tér 13. Telefon nappal: 87. Éjjeli szolgálat: 735.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik drága halottaink végtesbességén megjelentek, ravatalukra koszorút és virágokat helyeztek és nehéz óráinkban fájdalomukat enyhítették, ezton mondunk hálás köszönetet

Arad, 1918. október hó 18.

Bodnár és Dóczyegyházi család.

7647

Hatóságai rum

javítására legjobb a Hánzu-féle

Rumától.

Egy üveg 2 korona.

Hánzu Nestor

drogeria és kávéház Arad, Minnerita-palota. Telefon 458 sz.

Olasó pénzkölcsönt és ingatlan adás-vételt közvetít **IRITZ** közvetítő irodája Arad, Telesky-u. 19. sz.

Viszketeg

és mindennemű bőrbaj, ugymint: ruhák, cipők, fejkendő, szék és ágazat gyógyítására a legbiztosabb és legjobb házi-szer a

Boróka kenőcs.

Nem piszkít és szagtalan. Ma már minden házban nélkülözhetetlen. Kis tégely 3 K. Nagy tégely 5 K. Családi tégely 3 K. Hozzávaló Boróka szappan 5 K. Készít **Gerő Sándor** gyógyszerész. Aradon kaplajt: Földes Kelemen, Szendrő János gyógyszerárban és Bánku Nestor drogeriájában. 6871

Dombegyház község előjáróságától. 971-1918.

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Dombegyház község mint erkölcsi testület tulajdonát képező a kevérségi 6. sz. telekjegyzéknyelben a városi hatáiban lévő ingatlanok gazdasági épületei közül 1 darab 4 emelettel bíró magtár, 1 darab nagy, téglafalazattal bíró juhakol, azonkívül 5 darab kisebb lak- és melléképület (anyaga több százezer darab téglá és nagymennyiségű épületfal) folyó év november hó 2-án d. e. 10 órakor nyilvános árverésen a helyszínen a legközelebbi ígérőnek készre fizetés utánban el fog adatni.

Az árverés feltételei Dombegyház község jegyzői iródájában a hivatalos órák alatt bármikor betekinthető. Dombegyház, 1918. október hó 10. Győrffy Gyula s. k. Gyémber Antal s. k. jegyző. 7475 bíró.

Mikes Kelemen-utcában

egy 3 és egy 2 szobás lakásból álló ház

eladó.

(Üvegezett folyosó, udvar, kert, villany). A három szobás lakás nov. 1-én elfoglalható. Bővebb felv. nyujt d. u. 2 órától **Szántó György**, Varjassy Lajos-utca 11. 7570 7630

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY.

Közhirre teszem, hogy a csödtömegmondokosságom alatt levő Damjanich-u. 11-13. számú házat folyó hó 24-én d. u. 8 órakor az igazságügyi palota 48. sz. termében önkéntes bírói árverésen, 25.000 K. kikiáltási ár mellett eladom.

Dr. Brasch Aladár, ügyvéd.

Spanyol nátha ellen igyék cognacot, borparlatot

orvosok a halj. Kapható:

Welszberger Sam. utóda cégnél

ARAD, Andrássy-tér 5.

A mezőhegyesi m. kir. állami faiskolából

folyó év őszén nagyobb mennyiségű igen szép és egészséges

nemes gyümölcsfák

valamint szőlőknek is alkalmos

díófák kerülnek eladásra.

Megrendelések a m. kir. áll. faiskola kezeléséig, Mezőhegyes, Csánádi megye intézendők. 7616

Egy darab csinos, alig használt akor üveg-fal és több tükör, ablakszárnyak tok nélkül

eladók.

Megtekinthető: Damjanich-u. 10. szám. — Ugyanott egy legjobb karban lévő nagy kerti lugas eladó.

MAÁR SÁNDOR

kefegyára Aradon

Deák Ferenc-u. 31-32. :: Telefon 1120. :: Deák Ferenc-utca 2.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy Deák Ferenc-utca 2. sz. alatt (a Függetlenség napilap volt helyiségében)

egy fiók-kefegyárat létesítettem

ugyanottan pedig tisztelt nevem kényelmére üzlethelyiséget rendeztem be, ahol gyáram összes készítményei kiosknyben is beszerezhetők lesznek. Gyáram megnagyobbításával a legmesszebbmenő igényeknek is megfeleltethető. Szíves pártfogást remélve maradok teljes tisztelettel Maár Sándor kefégyáros.

Gyárhelyiségek: Deák Ferenc-utca 31-32. és Deák Ferenc-utca 2. sz. Üzlet: Deák Ferenc-utca 2.

Földbirtokoknak

35 évre 7% annuitás teljes árté-lyam, 50 évre 6% annuitás teljes árté-lyam, 65 évre 4-95 annuitás 95%, ar-tyam

aradi házakra

50 évre 6% annuitás 98% ár-tyam (rövidebb időre is) mellett förllesztéses és váltó kölcsönöket folyosítat, valamint kisebb-na-gyobb birtokok, házak eladását és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József

Arad, Kapa-u. 47., d. u. 2-től. Birtokok és házak eladására elő-jegyzve.

A következő cikkek érkeztek és kaphatók a legolcsóbb árakon míg a készlet tart:

Valódi Dostal gyöngy-mosópor 1 doboz 4 korona.
 Dostal gyöngy-mosópor-utántartó 1 doboz 2 korona 50 fillér.
 „Elerol“ tojás konzerváló 1 csomag (100 tojáshoz elegendő) 80 fillér.
 Vegytisztító glicerinnel 1 üveg 2 korona.
 Johann Maria Farina kölni-víz geggyűber den Rudolfsplatz, 1 üveg 8 kor.
 Odol szájvíz 1 kis üveg 2 kor. 50 fill., nagy üveg 4 kor. 50 fill.
 Bruns watta, béke minőség, 1 csomag 9 kor. 60 fill.
 Bruns watta, hadi minőség, 1 csomag 6 kor. 50 fill.
 Terpentinszesz 1 üveg 2, 7 és 14 korona.
 Lysoform szappan 1 darab 5 korona 80 fillér.
 Klein szappan, nagy, 1 darab 5 korona 80 fillér.
 Klein virágszappan 1 darab 5 korona.
 Müller virágszappan 1 darab 5 kor. 80 fill.
 Földes Margit-szappan 1 darab 5 kor. 80 fill.

Szappangyökér, kiválóan alkalmas ruha, selyem, csipke stb. tisztításra,
 1 csomag 1, 2 és 4 korona.
 Ruhafestékek minden színben, 1 csomag 70 fillér.
 Fahéj, kiváló minőségű, 1 deka 2 korona.
 Salétrom, hus pácoláshoz, 1 deka 1 korona.
 Luculus-só, vegytisztító konyhasó étkezési célokra, 1 kiló doboz 3 kor. 50 fill.
 Kufeke gyermekliszt 1 doboz 4 korona.
 Nestlé gyermekliszt 1 doboz 3 kor. 60 fill.
 Krompecher zabliszt és zabdara, kis doboz 1 kor. 50 fill., nagy doboz 3 kor.
 Padló fényesítő-paszta 1 doboz 6 korona.
 Padló beeresztő-viasz 1 doboz 6 korona.
 Paraffin kocka 1 darab 3 kor. 20 fill.
 Ecet kivonat, asztali ecet készítésére, 1 üveg 2 korona.
 Geolin fém tisztító 1 üveg 1.80, 3.20 és 4 kor. 80 fill.
 Makk-kávé darálva 1/2 kilós csomag 3 korona.

„MOLLY“ kézfinomító ismét kapható 1 üveg 5 korona.

Hánzu Nestor drogeria és illatszer üzlete, ARAD, Minorita-palota. :: Telefon 455. szám.

Apró hirdetések.

Ingatlan.

DESSEWFFY-U. 14a. számú ház eladó. 7609

ARADON jóforgalmu szatócsüzlet, adómentes házzal, kerttel, korlátolt italmérés és trafikengedéllyel, 130 család állandó vevővel, betegség miatt eladó. Cím a kiadóban. 7608

MAGÁN- ÉS BÉRHÁZAK eladók. Bővebben Szabó Józsefnél Arad, Báthory-u. 21-23. 7517

ELADÓ egy azonnal átvehető 3 szobás modern lakással bíró új, adómentes, emeletes ház és egy sarok magánház. Fűdésközlő Kossuth-u. 8. 5542

MAGYAR-UTCA 6. számú ház eladó, mely áll 4 szoba, fürdőszoba, üvegezett folyosó, villany és hat 1 szobás lakás, istálló, kocsiszín, disznóól, nagy kert. Gazdálkodásra igen alkalmas. 7619

GÁLL LÁSZLÓ-U. 23. sz. sarok magánház eladó. Bővebbet nygantott. 7616

URBÁN IVÁN-UTCA 38. számú sarokház eladó. 7620

PURGLY LAJOSNÉ-utca 114. sz. ház nagy kerttel, baromfi és sertés tartásra alkalmas udvarral, esetleg átvehető lakással eladó. Bővebbet Flórián-utca 5. l. em. 7525

ELADÓ Varjassy József-utca 28. sz. ház. 7632

ELADÓ uri lakóház B. Gyulán. 5 szoba, üvegezett folyosóval s összes mellékhelyiségekkel. Virágos és nagy szőlőskerttel, külön gazdasági udvarral. 7626

GRÓF LEININGEN-UTCA 10. számú bérház eladó. 7637

MAGAS HÁZ 800 □ öles kerttel, 4 szoba, konyha, iroda és nagy raktárhelyiséggel, első bazi lakásokkal, eladó. Fodor Jenőnél, Medgyessyvára. 7602

ELADÓ Gyár-utca 11a. számú ház, villanyvilágítással és szőlőskerttel. 7638

ELADÓ FÖLD ÉS HÁZ 4 szobás lakással, mellékhelyiségekkel, 10000 □-m. kerttel, 250 faj gyümölcsfával beültetve, vízvezeték berendezéssel Mikuláskán, a villamos mentén. Bővebb felvilágosítás Pauzár Sándorné virágüzletében, Weitzer János-utca. 7184

ELADÓ Vécsey-utca 1. számú modern magánház nagy udvar, kert, pince. Bővebbet nygantott. 7557

GIZELLA-u. 3. sz. jól jövedelmező kisebb bérház a viadukton túl eladó. Értekezni lehet Polonyi Lajosnál, Varjassy Lajos-u. 96. sz. 7660

ELADÓ sarokház jömeneteli üzlettel, hatósági árusítással és kocsma-és trafikengedéllyel. 3 szoba, konyha és mellékhelyiségek azonnal átvehető. Ugyanott bérház is eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7389

MAGÁNHAZ eladó. Munkácsy Mihály-utca 6. szám. 7466

KISJENŐBEN szép urilak eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7512

BELVÁROSI magán- és bérházak eladók. Bővebben Bonyhádi Józsefnél Arad, Kana-u. 47. 7540

BERCSÉNYI MIKLÓ-U. 18. sz. ház eladó. 7565

ELADÓ Gyorokon 1 holdas 4600 tőkéssel szőlő kis koinával. Tudakozógní lehet Kosa Sándor hegyőrnél, Gyorok. 7584

Ellátás.

EBÉD-VACSORA kosztot keres ur tiszta, csendes helyen, esetleg magános uriaszonnynál, vagy házaspárnál. Ajánlatot „Kellemes étkezés“ jellegre kiadóhivatalba kér. 7633

Faszakmában

jártas kisasszonyt vagy fiatalembert keres Arad város Közélelmezési és Közellátási Vállalata. 7603

Tűzifa

elsőrendű és olcsóbb minőségben ölszámsra és fűrészelve kapható

Aufricht Miksa

fakereskedésében 7649

Arad, Kossuth-utca végén.

Bőrfűrészelés fátelopen. — Telefon 69.

Új bitorhitel!

Minden hitelképes egyén beszerezhet hálóbérlő és nappali szoba berendezést

100 K után fizet hetenként K — 60
 1000 : : : : : 6.—
 10.000 : : : : : 60.—
 5 éven át tőke kamattal.

Garai Károly

bitor-üzlete

Arad, Acztales Sándor-utca 1. Törv. bej. ceg. Telefon 773. 7279

Figyelem!

Saját érdekében mindenki a „Nemzeti“ ruhafestéket használja, ezzel nem rongja el ruháit, hanem gyönyörűen megfesti. Egy csomag 80 fillér, kereskedőknek 100 csomag 32 K., 1000 csomag 280 K., nagyobb vételnél óriási engedmény. Megrendelhető: Nemzeti ruhafesték raktár, Budapest, VI., Bulgyovszky-u. 31.

Feiler Teréz

kozmetikai intézete Forray-utca 4. szám.

Legmodernebb szépségápolás. Hajszálak végleges eltávolítása. Vörös orr s kézkezelés, arcbőrhámiasztás. Hajmosás, arcfestés, hajfestés Hanna festéssel, manóú. Szerek szétküldése vidékre is. 81

Marókáli

kapható azonnali szállításra

Rosenberg-iroda

7608 Aradon. — Telefon 1096.

Matteine-féle

patkány- és egérintás

új eljárás szerint.

Patkány- és egérintáshoz ajánlok patkány- és egérintőbacillust. A XX. század legmegbízhatóbb patkány- és egérintő-szere, mindenütt elhelyezhető. A patkány- és egérintőbacillus árai:

1 kis adag 2—300 patkány kiirtására 20 K.
 1 nagy adag 3—600 patkány kiirtására 35 K.

Matteine

vegyészeti labororium Arad, Boros Béni-tér 1. szám. Dr. Ispravnik-ház. Telefon 10—45. 311

Minden szőlőbirtokos

mielőtt

szőlőkötöző spargáját

a jövő idényre beszerezné, saját érdekében kérjen ajánlatot 7418

Leltner Ferenc

cégtől Jászberény.

Ajánlunk kötelezettség nélkül, amíg a készlet tart legolcsóbb napi árban:

- Pipák
- Piros és Sidel fém tisztítók
- Zsebkécek
- Lakatok
- Iron fekete és kopír
- Öngyújtó seimor
- Korona és lapos kéltű
- Zseb és rímás tűk
- Talpvédők
- Lámpaárak
- Hajtűk
- Szalagok
- Lámpabél
- Évécsek
- Faszeg

- Riasztópisztoly és dugó
- Hegedűhur
- Szappan
- Cipőkrém
- Fapipák
- Hűvelők 7—12 koronás
- Ostorok
- Bakancsszij
- Margit diszek
- Csipek
- Csipekcszövetek
- Ecetek, meszelők, kefék
- Lókefe Ia, tzt. 96 K
- Papucsek
- Leon csipke arany és ezüst

- Szalmakalapok, matrón és szines darabja 5 korona
- Noteszek
- Levélpapírok 100—100
- Paraszt pipaszár
- Székénypapír
- Papírzsák fehér sup. 5.50
- Papírzsák barna sup. 4.50
- Dohányseleence nickel
- Dohányseleence Macho
- Felvágó papír per 1 kg. 3.50
- Képeslap album
- Tű áru
- Cigaretta 18146
- Gombok

- Cipőfésék
- Mosópor
- Téaták
- Cigaretta papír
- Fénymás magyar 1.50
- Fénymás Fernolond 3.90
- Bőrszir Ia. 4.80
- Kalap csomagoló
- Selyempapír
- Pergament papír
- Szaj doromb
- Ostoraél
- Irodai papír
- Éjjeli mécs ládában
- Lámpacék

és az összes e szakmába vágó cikkeket.

Fleiszig és Hirschfeld norinbergi rövidáru, lámpa és papírárú nagykereskedők Arad. Telefon 1004.

Spanyol betegség ellen legjobb védekezőszer:

a „Hyperol“ szájríz tabletta 3.50 korona és „Hyperol“ torok tabletta 3.— korona.

Különbő deszficiálásra:

Lysoform tiszta 100 gr.-s üveg ... 3.50 K.
Lysoform tiszta 250 gr.-s üveg ... 7.20 K.
Lysoform tiszta 500 gr.-s üveg ... 13.50 K.

Lysoform tiszta 1000 gr.-s üveg ... 21.90 K.
Lysoform nyers kiló ... 15.— K.

7530

VOJTEK és WEISZ drogueria és illatszer üzlete Arad

Apró hirdetések.

Levelezés.

SZÉPNEK MONDOTT szőke leány szeretne megismerkedni egy hozzáillő korrektt iparossal. Csakis teljes címre válaszolok. Leveleket kérek a kiadóba „Virginia” jellegre. 7642

40 ÉVES, nyugdíjas özvegy vagyok, melyik uriember vágyódik egy tiszta, csendes, elegáns otthon után, az irjon teljes címmel a kiadóba „Szomorú az élet” jelige alatt. 7640

Alkalmazást keres.

EGY 17 ÉVES szakképzett fűszer- és vaskereskedő segéd november hó 1-ére állást keres. Szives megkeresést kér Komlerle Adolff, Újszentanna. 7646

PÉNZTÁRKEZELÉSBE, faszakmában írtas, írodai gyakorlatlalt bíró leány megfelelő állást keres, lehetőleg teljes ellátással. Szives megkereséseket írásban és munkakör némi megjelölésével kérek „Pás” jeligen. 7599

GAZDASÁGI INTÉZŐ, 18 évi gyakorlatlalt, a gazdaság minden ágában önállóan működik, azonnaira állást keres. Cím a kiadóban. 7464

DEUTSCHES intelligens autandiges Kinderfräulein sucht Posten. I. B. ia Aradkövi, bei Leftovits Hugoné. 7492

TISZTESSÉGES jobb házból való leány társalkodónak ajánlkozok, leginkább vidékre menne. Cím: M. Rózsika, Weitzer János-utca 13. 5806

EGY FEHÉRNEMŰ és felső ruhavarrónó házakhoz ajánlkozok. Ajánlatokat a kiadóba kér. 7659

EGY ÉVI gyakorlatlalt bíró, gépirást, minden írodai munkát és pénzügyelést vállal. Cím a kiadóban. 7664

Alkalmazást nyer.

VENDÉGLŐS kerestetik 25 év óta teendő jóforgalmu vendéglőbe bányatelepen. Értekezhetni Mandi Hermannál, Lupény (Hunyadm.) 7537

MAGÁNYOS URNÓ ügyes, megbízható szobaleányt és főzőnőt keres jó fizetéssel. Cím a kiadóban. 7618

2 ÉVES FIUCSKA mellé egy fiatal leány kerestetik. Jelentkezni Gröber századosné Ötvenes. Telefon 48. 7629

JÓ IRÁSSAL bíró, írodai gyakorlatlalt rendelkező komoly nő azonnali alkalmazást nyer. Cím a kiadóban. 900

KÉT FÜSZERKERESKEDŐ segéd alkalmazást talál. Theisz Miklós, Ujarad. 7541

JOBB ÜZLETBE tisztességes kiszolgáló esetleg azonnali belépésre kerestetik. Cím a kiadóban. 7593

ROMÁN CSALÁDHOZ egy román háztartás-gazdasszony, jó családból, jó megviselettel, jó fizetés mellett „Unio” jelige alatt kerestetik. 7601

Kiadó lakás.

KÜLÖN BEJÁRATU utcai butorozott szoba kiadó Szent Pál-utca 8. I. em. 7631

KIADÓ gyermektelen házaspárnak két-szobás szép, tiszta, utcai lakás összes mellékhelyiségekkel magánházbán, villany, víz bevezetve. Évi bér 1400 korona. Leveleket „Különálló” jelleggel kiadó továbbit. 7639

Lakást keres.

HAROM-NEGY szobás lakás fürdőszobával a belvárosban butorral, vagy butor nélkül jó bér mellett november hó 1-re kerestetik. Ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők. 6983

BUTOROZOTT szoba url hölgy részére lehetőleg fürdőszobával azonnaira kerestetik. Cím a kiadóban. 7590

BELVÁROS TERÜLETÉN butorozott szobát azonnaira keresek. Cím a kiadóban. 9008

Vétel és eladás.

VADONATUJ fekete bosszu férfi télikabát, plüss bélésel, középterműre, eladó. Sarlot Domonkos-utca 52. 8000

HASZNÁLT LEPEDŐK, függönyök, díszes hálókabátok, flanel terítők, egy pár 37-es magasszárú cipő és egy kűtszött hegedű eladó. Cím Erzsébet-u. 10., Györy Mária háztulajdonosnál. 7606

MÉHÉSZET 10 család 36 kaptárral Aradon eladó. Cím a kiadóban. 7507

SZOBADISZNOVÉNYEK eladók Fűrrián-utca 16. sz. 7615

TÖBB FAJNYUL és kanári madarak eladók Sarlot Domonkos-utca 33. 7614

OLCSÓN ELADÓ 42-es barna férfi cipő, fekete vattalmozott női gallér és sötétzöld szövötruha. Cím a kiadóban. 7612

JUTÁNYOSAN ELADÓ egy sötétkék kosztüm, fekete télikabát sziliszkin díszszel, teljesen új 3 pár harisnya és egy dupla selyemsál. Cím a kiadóban. 7611

ELADÓ egy használt 12 HP. lokomobil. Cím a kiadóban. 7623

ÜRES LADÁK eladók, cca 50 db. Cím a kiadóban. 7624

ELADÓ egy kétajtós hársfaszekrény, 1 ágy, egy éjjeli szekrény, 1 konyhakredenc, egy antik tükör. Boros Beni-tér 29. szám. 7645

EGY JÓKARBAN levő zongora eladó. Megtekinthető Ferenc-tér 8., földszint. 7644

UJ, FEHÉR filckalap, fekete férfi esőköpcönyeg, lépokróc és 2 darab polturos 2 ajtós szekrény eladó. Perényi-u. 3. szám. 7643

KÉZZEL SZEDETT, nagyobb részben batul alma maximális árban kapható. Azonkívül 40 mm. süttő és főző tők is eladó. LuttvákJózsef, Asztalos Sándor-utca. Telefon 615. 1141

ELADÓ jókARBAN levő 18 darab pálmakás és boros hordó, 25 literből 161 literig és 4 darab 25—30 hls szilvacefres kád. Sax Róbertnél, Kisszentmiklós. 7641

UJ városi bunda eladó. Kálvin János-u. 8., I. em. 5905

FRAKK, fényképezőgép, beretva eladó. Kálvin János-u. 8., I. em. 5905

NYERS BORKÖVET minden mennyiségben vesz Irom Arnold, Bercsényi Miklós-utca 38. szám. Telefon 194. szám 421

BŐRPÁRLAT kisebb és nagyobb mennyiségben kapható Farber Lajos cégnél, Arad. 6677

KEKKÖVET uszigit ajánl Farber Lajos Arad. 6918

FENYŐ-, DISZ- és gyümölcsfa csemeték megrendelhetők Örtutay Lajosnál, Arad. 7415

DISZES GYERMEKÁGY, vasból, fiókkal, matracal, szalmazsákkal, eladó. Cím a kiadóban. 7536

KÜLÖNBŐZŐ MÉRETŰ ajtók és ablakok eladók. Tritthaler Ferenc öltész, Salacz-u. 4. 7544

ELADÓ NAGY KOCSIBUNDA, bélelve (nutria) szőrmevel, prémgallérral. Ertekezni Lázár Vilmos-u. 2. sz. alatt a háztulajdonosnál. 7560

ELADÓK: egy szép hátiaskó, egy póny két pár új parádés lószerszám francia gyepelővel. Cím a kiadóban. 7568

ELADÓ ösz-tavaszi férfiruhák, cipők és egy disznóbőr utitáska. Kelemen-tér 7., földszint. 7564

EGY csukott és egy fedeleshintó eladó. Megtekinthető Kniczki kocsigyárosnál Varassy József-utca. 7592

GYERMEKSVETTER ÉS FEHÉR HARISNYA, férfi felöltő, női kabátok és egy pár 38-as sarclpő eladó. Megtekinthető délelőtt 10-16l 2-ig Karolina-utca 10., földszint 2. 7597

HÁROMVASU billenőke gőszánításhoz, elsőrendű gyártmány, eladó. Pölsenberg Ernő-u. 10. 5906

KÖLTÖZKÖDÉS MIATT OLCSÓN KAPHATÓ: 1 polturos ágy matracal, 1 nagy asztal, 1 kis asztal, fekete salon asztal és két plüsch szék. Városi kávéház felett. III. em., katonai laboratoriummal szemben. 6331

UJ HALÓSZOBA világos fehérre fényezett toalettal, alkalmi vétel, eladó. Színházi épület III. emelet, Városi kávéház felett, katonai laboratoriummal szemben. 6331

9x12 elsőrendű fényképező gép teljes felszereléssel eladó. Ugyanott egy télikabát is. Deák Ferenc-u. 40/a., I. em., ajtó 8. 7645

EGY FELFEJTETT fekete fértő festett erős posztóból való férfi télikabát 450 koronáért eladó. Cím a kiadóban. 7635

SZALONBERENDEZÉS, szabóasztal hokedlivel, ágy, varrógép, székek eladó. Purgly Lajosné-utca 137. 7651

TELJESEN UJ divatos sötétkék szövötelj és fehér himzett bluz olcsón eladó. Cím a kiadóban. 7652

SZALONGARNITURA, asztal, lámpa, tükör és felöltő eladó. Cím a kiadóban. 5906

KITÜNO bogárritő, biztos hatásu. Kapható: Fekete Jakabnál, Forrai-utca. 7661

EGY SZÉP fekete férfi télikabát, két átmenneti és több rendbeli férfiruha és cipő eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7658

JÓKARBAN LEVŐ tölgyfa káposztás kád, megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban. 7663

ELADÓ 3000 drb. patensáros 8 deciliteres teljesen új limonádó palack és 3 hordó 250—350 literig. Seraciu András utóda, Karánsebes. 7665

HASZNÁLT ÓLOM megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóban. 8100

Üzletek.

FÉNYKÉPESZETI ÜZLET bevonulás miatt jutányos árban sürgősen átadó. Cím kiadóban. 7518

BAZARÜZLET Boros Beni-téren, szilveterendezés, kiskatolka, eladó, helység kiadó. 7520

ELADÓ egy husz év óta fennálló fűszerüzlet és vendéglő fres telekkel a vásártérhez közel. Cím a kiadóban. 7519

Oktatás.

TANITÓNÓ elemi- és középiskolai gyöngé- vagy magántanulókat oktatását vállalja. Cím a kiadóban. 7613

SZAKKÉPZETT TANITÓNÓ hegedű és zongora oktatást vállal. Cím a kiadóban. 7610

FOLGARI és más középiskolából kimaradott tanulókat felkészítéssel előkészíti: Engel, Lázár Vilmos-u. 2. 7451

KERESK SZAKOKTATÁS. Magántanfolyam (könyvelés, gyors- és gépirás, számtan stb.) elsőrangú tanerők vezetésével. Díjtalan állásközvetítés. Engel gyors és gépiróiskola, Lázár Vilmos-utca 2. 7445

Különféle.

FEHÉRNEMŰ varrást és javítást elvállal Benjáminné, Aulich Lajos-u. 5. 7627

EGY jóminőségű zongora vagy pianó kerestetik bérbe. Cím a kiadóban. 7634

BÁTHORY ISTVÁN-UTCA 52. sz. házból elveszett 8 drb. nagy liba, aki megtalálta vagy nyomára vezet, az illő jutalomban részesül. 7656

MAGNES GYUJTÓK, váltakozó és egyenáramu motorok és dynamok, továbbá villanyvilágítás javítását és szerelését vállalom. Bővebbet: Erzsébet-utca 10. szám a háztulajdonosnál. 7461

MEGVÉTELRE keressünk cementcserép gépet alátét lapokkal. Cementcserép veréshez szakmunkásokat felvesszünk. Cím: Kocz testvérek, Hódmezővásárhely. 7563

100.000.— koronával társulnék csakis intelligens, korrektt uriemberrel szolid és reális vállalatához, üzletéhez, vagy bérlethez. Leveleket „Correct uriember” jelige alatt továbbit a kiadóhivatal. 7600

SZARAZ PINCÉT, vagy üres raktárt keressünk a városbáza közelében. Ajánlatot a kiadóhivatalba kérünk. 7500

APRÓHIRDETÉSEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-boy írodában, Klein I. hirdetés- és hírlapírodájában, Zrinyi-u. és Mandl Boros Beni-tér 15. sz. alatti papírüzletében.

Apróhirdetéseket lásd a 11-ik oldalon.